

'KINDEREN ACHTER TRALIES' KNACK

Margot Devloo
Afstudeerproject
Bachelor in de Journalistiek

2022 - 2023
Erasmushogeschool Brussel
Campus Bloemenhof
Departement Media, Management en Maatschappij

1. Inleiding

Deze bachelorproef werd gemaakt met als doel het behalen van de bachelor Journalistiek aan de Erasmushogeschool Brussel. Toen ik hoorde dat er tien kinderen in de gevangenis wonen in Vlaanderen, was mijn nieuwsgierigheid gewekt. Zoals het een goede journalist betaamt, wilde ik alles te weten komen over gedetineerde moeders en ging ik op pad. Al snel had ik door dat er bij dit onderwerp heel wat uit te diepen viel en dat ik de komende maanden een aanzienlijk deel van mijn tijd zou doorbrengen in Brugge. Aangezien Brugge de enige gevangenis in Vlaanderen is waar er een moeder-kindafdeling is.

Het begon allemaal met research, telefoontjes en mailtjes, tot Geertrui Verdonck, aalmoezenier in de gevangenis van Brugge, mij contacteerde. De bal ging aan het rollen, van interviews met psychologen, aalmoezeniers tot ex-gedetineerden. Meermaals ben ik met mijn klein autootje tot Brugge gebold. Ik ben dan ook dankbaar voor alle mensen die hebben meegewerkt aan dit project. Het was soms zwoegen en het Brugs dialect bleek al eens een harde noot te kraken, maar het onderwerp bleef me mateloos fascineren.

In dit voorwoord wil ik graag Geertrui Verdonck erg bedanken. “Ik maak normaal niet snel tijd vrij voor studenten, maar omdat je er zo gedreven uitziet, geef ik je een uurtje van mijn tijd.” Dank je wel Geertrui voor dat uurtje van je tijd en voor alle andere contacten. Ook steek ik graag nog een extra pluim op de hoed van Ria Goris en Guy Delforge, waar ik met al mijn vragen steeds terecht kon. Alsook alle andere mensen die klaarstonden met goede raad en feedback.

Ik hoop dat deze bachelorproef voor jullie even interessant is om te lezen als het voor mij was om ervoor op pad te gaan. Met trots stel ik mijn afstudeerproject ‘Kinderen achter tralies’ voor.

2.	Inhoudsopgave	
1.	Inleiding	2
2.	Inhoudsopgave	3
3.	Mission Statement	4
4.	Bronnenonderzoek	6
4.1.	Mondelinge bronnen	6
4.1.1.	Interviews	6
4.1.2.	Telefoongesprekken	7
4.2.	Geschreven bronnen	8
4.2.1.	Artikels	8
4.2.2.	Thesissen	9
4.2.3.	Websites	10
4.3.	Audiovisuele bronnen	10
5.	Formatomschrijving	11
5.1.	Knack	11
5.1.1.	Algemeen	11
5.1.2.	CIM-fiche	11
5.1.3.	Inhoud	11
5.2.	'Knack onderzoekt'	12
5.2.1.	Inhoud	12
5.2.2.	Lay-out en stijl	12
5.2.3.	Voorbeelden	14
6.	Journalistiek product	16
7.	Verantwoording	17
7.1.	Lay-out	17
7.2.	Inhoud en bronnen	18
8.	Logboek	19
9.	Bijlagen	21
9.1.	Transcriptie Geertrui Verdonck	21
9.2.	Transcriptie Sofie Mortier	27
9.3.	Transcriptie Annelies Hoedemakers	33
9.4.	Transcriptie Manu Pintelon	37
9.5.	Transcriptie Els Van Herck	44
9.6.	Foto's moeder-kindafdeling Brugge	45
9.7.	FeedPulse - Feedback helpdesk	46

3. Mission Statement

ingediend: 28/9

Werktitel

Kinderen achter tralies

Uitgebreide onderwerpomschrijving

In België mag een gedetineerde die pas bevallen is het kind maximum drie jaar bij zich houden, momenteel verblijven er ongeveer tien kinderen in de Belgische gevangenissen bij hun moeder. In Nederland mag dit maar tot het kind ongeveer negen maanden is en in uitzonderlijke gevallen tot het kind vier jaar oud is, maar hier is eigenlijk geen officiële Europese wetgeving rond. In Scandinavische landen proberen ze dan weer om kinderen vooral niet te detineren. In de 19e eeuw mocht het kind van een gedetineerde bij de moeder blijven tot het zeven jaar was, na WOII werd dit verboden, pas in de jaren 90 van vorige eeuw werd het weer toegelaten om de baby tot een bepaalde leeftijd bij de moeder te laten verblijven. Er zijn verschillende regels en dit baart mij zorgen, want wetenschappelijk is al bewezen hoe belangrijk de eerste jaren van een mensenleven zijn voor de ontwikkeling van het kind.

Een verstoorde ouder-kindrelatie veroorzaakt op latere leeftijd vaak verslavingen, depressies, angstgevoelens, gedragsproblemen... bij het kind wanneer het volwassen is en dat is juist iets wat de overheid zoveel mogelijk wil vermijden. Ik vraag me af hoe gezond het is voor een kind om op te groeien in een gevangenis en of een onmiddellijke plaatsing in een pleeggezin geen beter alternatief is?

Zijn de Belgische gevangenissen zo ingericht dat er een baby zich veilig kan voelen of moeten we zoals in Duitsland en de VSA speciale gebouwen oprichten waar een gedetineerde moeder met het kind kan verblijven? Of moeten we zoals in de Scandinavische landen er vooral voor zorgen dat er geen enkel kind in de gevangenis woont?

Er zijn meteen veel vragen die bij me opkomen: Bestaat er een officiële wetgeving hierrond op Europees niveau? Of is het aan elk land om zelf te beslissen en vooral is het niet belangrijk dat er een algemene regel komt? Waarom zou een gedetineerde vrouw het recht krijgen op ivf? Op welke manier zijn deze regels gemaakt? Wordt hier meer rekening gehouden met de moeder of met het kind? Wat is er speciaal aan de leeftijd van 3 jaar? Wordt er genoeg rekening gehouden met de zwangere vrouw, voor/tijdens/na de bevalling? Wat doen de begeleiders van Kind&Gezin met de kinderen als ze naar 'buiten' gaan? Welk effect heeft dit op de opvoeding van het kind? "een kind mag op zijn drie jaar niet meer bij de mama wonen, ze zien dit voor de mama's vaak als extra reden om extra hun best te doen en niet te hervallen" → is het normaal dat we kijken naar wat beter is voor de mama dan dat we kijken naar wat beter is voor de ontwikkeling van het kind?

Kortweg, is het verantwoord dat we kinderen laten opgroeien in de gevangenis? Is het belangrijker dat we kijken naar het welzijn van het kind of van de moeder? Waarom bestaan hier voor elk land niet dezelfde regels rond? Hier wil ik een reportage van maken met verschillende mensen aan het woord: een gedetineerde vrouw die samenwoont met haar kind, iemand die zelf opgegroeid is in de gevangenis, een therapeut gespecialiseerd in ouder-kindrelaties en de minister van Justitie Vincent Van Quickenborne over het beleid hierrond.

Verantwoording van medium en format

Dit onderwerp zal ik het sterkste kunnen uitwerken in een print-reportage. Mensen zullen gemakkelijker hun verhaal doen voor een print-artikel dan voor een audiovisueel-stuk. Aangezien het over een moeilijk onderwerp gaat, lijkt mij dit het verstandigste.

Het artikel zou ik uitwerken voor Knack. Al vaker zijn er artikels over het thema 'detentie' verschenen in Knack. Ook is Knack meer een sociocultureel magazine, wat mij perfect lijkt voor mijn onderwerp. Het hangt nog af van de gesprekspartner of mijn artikel eerder over België zal gaan of meer de vergelijking met buitenlandse gevangenis zal bevatten, hierdoor ben ik nog niet zeker of het onder 'België' of 'Wereld' best verschijnt.

Voorlopig actieplan

Het belangrijkste is dat ik zoveel mogelijk informatie vergaar over dit onderwerp door eerst heel veel artikels en thesen te lezen. Daarna lijkt het mij interessant om een deskundige te raadplegen over de wetgeving hierrond. Om zo mijn kennis volledig uit te breiden voor ik aan mijn interviews begin.

Daarna wordt het dringend tijd om het werkveld op te gaan en de juiste mensen te contacteren om te interviewen. Als dat gebeurd is en ik voldoende verhalen heb, kan ik beginnen te puzzelen aan mijn reportage. Daarna wordt het schrijven en redigeren.

Voorlopige bronnenlijst

- Inrichtingen, D. J. (2020, 9 oktober). Factsheet zorg voor kinderen bij arrestatie of detentie van ouder. Publicatie | [dji.nl.https://www.dji.nl/justitiabelen/documenten/publicaties/2015/08/04/factsheet-zorg-voor-kinderen-bij-arrestatie-of-detentie-van-ouder](https://www.dji.nl/justitiabelen/documenten/publicaties/2015/08/04/factsheet-zorg-voor-kinderen-bij-arrestatie-of-detentie-van-ouder)
- Weekend Knack. (2020, 4 december). Bevallen in de boeien: zo is het om zwanger te zijn in de gevangenis. Weekend.<https://weekend.knack.be/human-interest/bevallen-in-de-boeien-zo-is-het-om-zwanger-te-zijn-in-de-gevangenis/>
- Demeyer, P. (2020b, januari 13). Elke maand wordt één gevangenisbaby geboren. De Standaard. https://www.standaard.be/cnt/dmf20200112_04803023
- Het verloop van hechting tussen ouder en kind. (z.d.). Opvoedadvies.nl. <https://www.opvoedadvies.nl/hechting.htm>
- De Smet, J. (2009-2010) Baby's van gedetineerden [Masterproef]. Universiteit Gent, van https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/458/131/RUG01-001458131_2011_0001_AC.pdf

4. Bronnenonderzoek

Ik heb voor dit artikel heel wat bronnen gebruikt. Ik wilde voordat ik begon aan mijn interviews zo goed mogelijk voorbereid zijn. Lastig, aangezien 'moederschap in detentie' een vrij onderbelicht thema is in onze maatschappij. Gelukkig vond ik wel enkele thesissen die me een goed overzicht gaven op de Belgische wetten en hoe ons Belgisch detentiesysteem nu in elkaar zit.

Daarnaast waren vooral mijn mondelinge bronnen heel relevant en interessant. Elke gesprekspartner nam de tijd om zo concreet mogelijk op mijn vragen te beantwoorden. Ons detentiesysteem zit vrij ingewikkeld in elkaar, net zoals de psychologie achter het ouderschap. Gelukkig konden mijn gesprekspartners dit helder uitleggen.

Hieronder geef ik graag een overzicht van mijn meest relevante bronnen. Ze zijn onderverdeeld in mondelinge, geschreven en audiovisuele bronnen. Ik heb gekozen om een overzicht te maken van de meest relevante bronnen, diegenen die er echt toededen, simpelweg om jullie niet te overstelpen. Mochten jullie toch graag nog mijn uitgebreidere bronnenlijst zien, kan ik deze altijd voorleggen. Achteraan bij de bijlagen vindt u de uitgeschreven interviews en de niet-gebruikte foto's die ik ontving van persfotograaf Wouter Van Vooren.

4.1. Mondelinge bronnen

4.1.1. Interviews

- Geertrui Verdonck

Geertrui Verdonck is aalmoezenier in de gevangenis van Brugge. Ik had haar als eerste gecontacteerd omdat zij op een andere manier dichtbij gedetineerden staat. Als eerste gesprekspartner was Geertrui ideaal. Ze is zelf aalmoezenier vanuit de christelijke ambt, maar al snel was het duidelijk dat haar job niet alleen gaat om haar geloof. Ze heeft met heel wat gedetineerden een goede band, waardoor ze veel verhalen kent en ook goed begrijpt hoe de gevangenis van Brugge in elkaar steekt. Daarnaast heeft Geertrui ook andere interessante personen aan mij doorgegeven, zo ben ik bijvoorbeeld bij Manu Pintelon beland en heeft ze mij het verhaal van Arjen) verteld. Het verhaal van Arjen werd het dragende verhaal in mijn artikel.

- Sofie Mortier

Als tweede ben ik Sofie Mortier gaan interviewen. Sofie heeft zelf als psycholoog gewerkt, maar is nu begeleider voor het Centrum Kind en Gezin (CKG) in Brugge. Ze begeleidt de moeders en kinderen op de moeder-kindafdeling, zo gaat ze soms met een kindje de stad in en bekijkt ze mee de overgang van het kind en de moeder als de breuk er na drie jaar aankomt. Sofie was een interessante gesprekspartner om mij een duidelijk zicht te geven op de moeder-kindafdeling van de gevangenis in Brugge. Sofie vertelde veel over haar beroep en het Centrum voor Kind en Gezin, het was voor mij daardoor snel duidelijk dat dit een instantie was die ik zeker ook moest contacteren.

- Annelies Hoedemakers

Annelies Hoedemakers is kinderpsycholoog bij het Centrum voor Kind en Gezin, de instantie die onder andere instaat voor de ondersteuning van de kinderen op de moeder-kindafdeling in de gevangenis van Brugge. Sofie Mortier raadde mij Annelies Hoedemakers aan als psycholoog, aangezien zij Arjen mee heeft begeleid tijdens zijn overgang naar 'buiten'. De psychologische kanten van mijn artikel heb ik zeker te danken aan Annelies, ze legde op een toegankelijke manier uit waarom de eerste drie jaren van een kinderleven zo belangrijk zijn.

- Manu Pintelon

Ik kwam deze naam vaak tegen tijdens mijn research, nadat ook Geertrui mij had aangeraden om hem te interviewen, ben ik dat uiteraard gaan doen. Manu Pintelon is zelf criminoloog en werkt als coördinator voor Vzw De Huizen. Vzw De Huizen is een vereniging die zich al sinds 2012 inzetten voor detentiehuizen. 'De manier waarop we omgaan met gevangenen is niet meer van de 21e eeuw, maar gebaseerd op een ideologie uit de 18e eeuw', vertelde Manu. Het was een interessant interview, aangezien Manu ook maandelijks samenzit met het kabinet van meneer Van Quickenborne.

4.1.2. Telefoongesprekken

- Sandra (Sonja)

Sandra is een ex-gedetineerde vrouw die ik via Geertrui Verdonck kon contacteren. Tot tweemaal toe werd er een interview gepland met Sandra waar ook Geertrui bij ging zijn, maar door omstandigheden heeft Sandra twee keer afgezegd. Daarna liet ze ook weten dat ze er liever niet meer aan wilde meewerken. Ik heb Sandra zelf aan de telefoon wel gesproken en een paar korte vraagjes gesteld. Ik heb lang getwijfeld om ze te vernoemen in mijn artikel, aangezien ze niet wist dat dat telefoongesprek ook gebruikt zou worden. Na overleg met de helpdesk heb ik dan toch besloten haar erin te laten voorkomen, aangezien ze sowieso anoniem werd gemaakt.

- Els Van den Herck

Mevrouw Van den Herck werkt voor het kabinet van minister Van Quickenborne. Enkele dagen voor de deadline contacteerde ze me gelukkig nog. Zo kon ik toch nog een stem van Justitie in mijn artikel verwerken, waar ik haar heel dankbaar voor ben.

- Jan Van der Cruysse

Jan Van der Cruysse is de woordvoerder van onze minister van Justitie Vincent Van Quickenborne. Ik heb met hem telefonisch contact gehad nog voordat ik met mevrouw Van Herck contact had. Meneer Van der Cruysse liet op het einde van ons telefoongesprek plots weten dat hij niet genoeg van het dossier kende om op mijn vragen te beantwoorden. Hij kwam nogal negatief over langs de telefoon over de detentiehuizen voor moeders met kinderen. Het was een mening die ik sowieso niet kon gebruiken in mijn artikel aangezien hij op het einde zelf nog zei 'Ik wil eigenlijk niet dat je dit gebruikt in je eindwerk.' Meneer Van der Cruysse raadde me aan al mijn vragen nog eens in een mailtje te versturen, hier kreeg ik enkele dagen voor de deadline nog antwoord op van mevrouw Van Herck.

4.2. Geschreven bronnen

4.2.1. Artikels

- 'Detentiehuizen voor moeders halen kinderen uit de cel' - Knack

Knack. (2021, 3 juni). 'Detentiehuizen voor moeders halen kinderen uit de cel'. Knack. <https://www.knack.be/nieuws/detentiehuizen-voor-moeders-halen-kinderen-uit-de-cel/>

Dit artikel verscheen in Knack in juni 2021 en is zeer relevant. Het gaf me aan het begin van mijn proces een duidelijk beeld van wat er wel en niet is in de Belgische gevangenissen en de kritiek hierop. Ze belichten in dit artikel vooral waarom detentiehuizen voor moeders belangrijk zijn, welke wetten er al zijn rond gedetineerde moeders en hoe justitie er in 2021 tegenover stond. Ze geven aan wat ik al ondervond, gedetineerde moeders worden onderbelicht in onze samenleving. Het laatste deeltje van mijn eigen journalistiek product brengt hetzelfde onderwerp in kaart, maar mijn artikel heeft niet dezelfde insteek. Ik moest wel oppassen met de 'enige' visie die hierin wordt voorgesteld als de 'juiste'. Het artikel werd geschreven door een professor en een criminoloog, niet dat ze niet de waarheid vertellen, maar er wordt niet gekeken naar het algemene maatschappelijke belang. Daarnaast heb ik één van de schrijvers, de criminoloog Manu Pintelon, zelf ook geïnterviewd. Bij mijn voorbereiding voor het interview heb ik ook dit artikel nog eens grondig doorgenomen om de juiste vragen te kunnen opstellen.

- 'Elke maand wordt één gevangenisbaby geboren' - De Standaard

Demeyer, P. (2020, 13 januari). Elke maand wordt één gevangenisbaby geboren. De Standaard. https://www.standaard.be/cnt/dmf20200112_04803023

'Elke maand wordt één gevangenisbaby geboren' verscheen in januari 2020 in De Standaard. Het artikel gaf me bij het begin van mijn proces wat basisinformatie mee. Al snel had ik door dat het niet meer echt relevant was, aangezien de gevangenis Berkendael ondertussen al gesloten is. Ik vond dit artikel in de eerste plaats handig voor kennis over het onderwerp, maar daarna niet meer zo nuttig.

- 'Domino-effect van onveilige hechting' - Kiind

Van Roozendaal, F. (2021, 15 september). Domino-effect van onveilige hechting. Kiind. <https://kiind.nl/domino-effect-onveilige-hechting/>

Dit artikel kwam uit in 2021 in Kiind, een Nederlands magazine over ouderschap. In het artikel legt psycholoog Femke Van Roozendaal uit wat het belang is van hechting en de gevolgen van onveilige hechting. Het artikel gaf me meer inzicht in de psychologische kant van een moeder-kindrelatie. Er wordt uitgelegd waarom een kind geen breuken mag ervaren in zijn eerste levensjaren, iets wat in mijn interviews ook steeds terugkwam. Het artikel was vooral interessant om vragen op te stellen voor de psychologen die ik ging interviewen.

4.2.2 Thesissen

- Detentiehuizen - Hogeschool Vives

Detentiehuizen. (2020 - 2021). [Bachelorproef]. Hogeschool Vives, van [https://dehuizen.be/files/Bachelorproef_VIVES_Moeder-kindhuis_\(2\).pdf](https://dehuizen.be/files/Bachelorproef_VIVES_Moeder-kindhuis_(2).pdf)

Deze bachelorproef vond ik onder andere op de website van vzw De Huizen. Het is zeer relevant geweest tijdens mijn research en uitschrijf-fase van dit project. Er wordt in mijn artikel ook verwezen naar dit onderzoek. Vooral de thema's invloed op moeder en invloed op het kind heb ik veel gebruikt voor mijn vragen op te stellen tijdens mijn interview met Manu Pintelon en mijn telefoongesprek met Justitie. Er wordt ook aandacht besteed in deze bachelorproef naar de gevolgen van de hechting tussen moeder en kind en wat er na drie jaar gebeurt. Ook werden er interviews afgenomen met (ex)-gedetineerden, iets wat mij jammer genoeg niet gelukt is. Het was waardevol om deze te lezen en zo me beter te verdiepen in het onderwerp. De volledige bachelorproef kan u terugvinden via link hierboven. Vooral hoofdstuk 4 en 5 waren relevant voor mij, dit hoofdstuk begint op pagina 28 in de scriptie.

- Baby's van gedetineerden - UGent Masterproef

De Smet, J. (2009-2010) Baby's van gedetineerden [Masterproef]. Universiteit Gent, van https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/458/131/RUG01-001458131_2011_0001_AC.pdf

Alhoewel deze masterproef al meer dan tien jaar geleden geschreven is, was deze toch nog relevant. Er komen gedetineerde ouders aan bod met zowel kinderen buiten als binnen de gevangenis. Er is nog niet veel veranderd sinds deze masterproef geschreven werd. Vooral voor de algemene kennis van het onderwerp was het nuttig om deze thesis te lezen.

- Thesis Architectuur Ouderschap in detentiehuizen - UGent

Aanbevelingen voor ouderschap in detentiehuizen; moeder-kindhuizen [Onderzoek]. Universiteit Gent.

Ik kreeg dit onderzoek te pakken via Manu Pintelon. Het onderzoek is gemaakt door studenten Architectuur en het onderzoek gaat daarom ook grotendeels over de architectuur van detentiehuizen. Er wordt wel een mooi overzicht gegeven van de huidige situatie, wat zeker voor mijn research en algemene kennis zeer relevant was.

- Onderzoek naar kleinschalige, geïntegreerde en gedifferentieerde detentievormen - VUB

Onderzoek naar kleinschalige, geïntegreerde en gedifferentieerde detentievormen [Masterproef]. Vrije Universiteit Brussel.

https://dehuizen.be/files/Onderzoek_naar_kleinschalige_geïntegreerde_en_gedifferentieerde_detentievormen.pdf

Deze thesis heb ik enkel gebruikt om iets beter te begrijpen hoe zo een detentiehuis juist in elkaar zit. Daarna vond ik deze thesis niet meer super relevant en heb ik me vooral verdiept in bovenstaande thesissen.

4.2.3. Websites

- Site over moeder-kindrelatie

Het verloop van hechting tussen ouder en kind. (n.d.). Opvoedadvies.nl. <https://www.opvoedadvies.nl/hechting.htm>

Deze site gebruikte ik vooral voor mijn interview met Annelies Hoedemakers en om in het begin zoveel mogelijk info te vergaren over de psychologie van een moeder-kindrelatie.

- Website van Vzw De Huizen

De Huizen. (z.d.). <https://dehuizen.be/nl/missie>

Deze website kwam pas in het vizier toen het na andere bronnen duidelijk werd dat er wel degelijk een oplossing bestaat voor gedetineerde moeders en kinderen. De visie van vzw De Huizen gaat niet alleen over gedetineerde moeders, maar over alle gedetineerden. De website was handig voor mijn interview met Manu Pintelon, maar ook staan er wat andere interessante thesissen op hun website. Ik heb enkel de thesissen die ik erg relevant vond in mijn bronnenonderzoek gezet. De thesissen/artikels die ik ook eens heb geraadpleegd kan je vinden bij bijlagen.

- Website over Belgische Wetgeving

E. Wet van 12/01/2005 basiswet betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.

https://etaamb.openjustice.be/nl/wet-van-12-januari-2005_n2005009033.html

Ik heb deze website gebruikt om de Belgische wetgeving na te gaan over gedetineerden. Ik vond het iets overzichtelijker dan het Belgisch staatsblad.

4.3. Audiovisuele bronnen

- 107 Mothers (film)

De film 107 Mothers gaat over een moeder-kindafdeling in een gevangenis in Oekraïne. De regisseur is Péter Kerekes en de film kwam uit in 2022, maar geeft uiteraard een beeld van de gevangnissen voor de oorlog in Oekraïne. Al snel was het voor mij duidelijk dat het er in Oekraïne allemaal erger aan toe gaat dan hier in België. De film was wel goed voor algemene kennis en de gelijkaardige structuur van de gevangenis.

- Wouter Van Vooren

Wouter Van Vooren is freelance persfotograaf. Ik vond een foto van hem verwerkt in een artikel in De Standaard. Het was duidelijk dat ik zelf geen beeldmateriaal kon krijgen van de moeder-kindafdeling. Gelukkig mocht ik Wouter Van Vooren zijn beelden gebruiken in mijn artikel.

5. Formatomschrijving

5.1. Knack

Ik heb gekozen voor Knack als format. In volgende puntjes kan u lezen waarom dit het geschiktste was voor mijn artikel. Daarnaast leg ik ook graag de lay-out van Knack uit.

5.1.1. Algemeen

Knack is een wekelijks magazine met aandacht voor de actualiteit en opiniestukken. Het wordt uitgegeven door Roularta. Het eerste exemplaar verscheen in 1971 en moest de Nederlandstalige tegenhanger van Der Spiegel en TIME magazine voorstellen. Doordat Knack geen concurrentie had in Vlaanderen werd het snel populair. Later brachten ze ook de Waalse versie uit: Le Vif. Sinds 2015 is Bert Bultinck de hoofdredacteur, die daarvoor al journalistiek actief was bij De Morgen en De Standaard.

Er wordt in Knack vooral aandacht besteed aan sociaal maatschappelijke artikels. Zelf omschrijven ze hun magazine met volgende slagzin: "De hele dag nieuws, analyses, opinies en diepgravende journalistiek. Helemaal anders, helemaal Knack." In Knack Weekend werken ze meer rond lifestyle-artikels. Knack Focus staat in voor de culturele artikels. Het wekelijks magazine Knack is opgedeeld in vijf rubrieken: vooraan, België, wereld, kennis/cultuur en achteraan. Naast opiniestukken, schetsen ze de maatschappelijk relevante actualiteit.

5.1.2. CIM-fiche

Als we gaan kijken naar de laatste CIM-cijfers (oktober 2022) zien we dat Knack in totaal 9.462, 70 lezers bereikt, waarvan de mannelijke lezers in kleine meerderheid zijn.

Als er een ijkpersoon moet worden voorgesteld, een typische lezer van Knack, zou dit een man rond de 55 zijn die in Antwerpen woont. De 55-jarige man behaalde een Masterdiploma en is een hoge functionaris.

5.1.3. Inhoud

Knack begint met de rubriek 'Vooraan', waarin een commentaarstuk van de hoofdredacteur (Bert Bultinck) en een cartoon staan. Daarna gaan bijna de volledige eerste vijftig pagina's over België. Een tiental pagina's daarna gaan naar de rubriek 'Wereld'. De volgende twintig pagina's worden opgevuld door kennis/cultuur en de laatste tien pagina's vallen onder de rubriek 'Achteraan'.

Mijn artikel valt onder de rubriek België. Op pagina 20 staat er altijd een maatschappelijk relevant artikel van zes pagina's lang waar er een grote foto wordt gebruikt en cijfers het artikel illustreren. Meestal wordt het artikel ingeleid met het zinnetje 'Knack Onderzoekt'.

5.2. 'Knack onderzoekt'

5.2.1. Inhoud

'Knack onderzoekt' gaat het over diepgravende journalistiek. De journalist in kwestie interviewt meestal één persoon over een sociaal-maatschappelijk onderwerp of maakt een reportage over een onderwerp waarin verschillende stemmen aan bod komen.

Het artikel is meestal rond de 4 à 6 pagina's lang. Waarin foto's of illustraties worden gebruikt. Het begint doorgaans met 'Knack onderzoekt', maar kan ook soms door een ander titeltje worden ingeleid, zoals in de voorbeelden 'Wonen in Vlaanderen'. Het artikel heeft altijd aan de bovenkant van de pagina veel witruimte, waar meestal een quote of een grafiekje in wordt geplaatst. Ook zal je vaak een klein kaderstuk vinden in de tekst, meestal wordt hierin een gesprekspartner kort biografisch voorgesteld of wordt er over het onderwerp wat extra info gegeven.

5.2.2. Lay-out en stijl

Titel

Lettertype: Times New Roman

Grootte: verschilt in elk artikel, ik heb 47 pt gebruikt.

Vaak een quote uit het artikel of kort in drie woorden een titel die aanspreekt om te lezen, maar wel vrij basic.

Intro

Lettertype: Arial Bold

Grootte: 12 pt

Kort, 20 à 30 woorden. Meestal twee zinnen. Eerste zin is een feit, tweede zin zet de toon van artikel, is meestal een quote, maar niet altijd.

Broodtekst

Lettertype: Minion Pro

Grootte: 11 pt

De pagina is doorgaans onderverdeeld in drie kolommen (witruimte: 4 mm).

Elke alinea krijgt een inspringing.

Als de tekst verderloopt op de volgende pagina (pagina omslaan) komt er op het einde een pijltje. Einde van het artikel krijgt een bolletje. Namen worden eerst voluit geschreven, daarna enkel de achternaam. Over het algemeen worden er eenvoudige woorden gebruikt. Engelse woorden worden in het cursief gezet. Er wordt veel gebruik gemaakt van woordafbrekingen.

Tussentitels

Lettertype: Arial Bold

Grootte: 12 pt

kort, meestal één woord, max drie woorden

Quotes

Lettertype: Times New Roman Bold

Grootte: 22 pt

Een quote staat altijd tussen enkele aanhalingstekens. (ook in de broodtekst)

Omkadering

Pagina's: breedte: 205 mm, hoogte: 267 mm

Marges: boven: 57mm, onder: 13,5 mm, binnen/buiten: 12 mm

Beschrijving pagina's

p1-2	Foto over heel de pagina of linkerpagina is in één kleur en foto/illustratie op rechterpagina. + 'Knack Onderzoekt', 'Door: x' en 'Foto's: x' Titel staat ergens goed in beeld (achtergrond meestal egaal)
p3	Opgedeeld in drie kolommen (witruimte: 4mm), intro (kort), eerste alinea broodtekst krijgt grote letter. + foto (11,7 cm op 12,5 cm) Onderaan links op 0,6 cm afstand van de onderkant komt paginanummer - datum (15 januari 2023) – Knack
p4	Opgedeeld in drie kolommen (witruimte: 4mm), links bovenaan quote. Rechts onderaan foto (zelfde afmetingen) Onderaan zoals op p3 paginanummer + datum - Knack (rechts uitgelijnd)
p5	Is identiek aan de vorige pagina's, van boven links komt er een quote. Nu wordt de tweede kolom gebruikt voor persoon voor te stellen (foto in cirkel, studies, werk). Onderaan links op 0,6 cm afstand van de onderkant komt paginanummer - datum (15 januari 2023) – Knack
p6	Identiek vorige pagina's, bovenaan geen quote meer. Links bovenaan foto (zelfde afmetingen) Rechts daarvan komt kaderstukje (achtergrond krijgt lichte kleur dat al terugkomt in artikel)

5.2.3. Voorbeelden

Ervaren personeel wordt ontslagen, vrijwilligers haken af en de verliezen stapelen zich op. Ondertussen verdienen externe consultants 20.000 euro per maand. Wat is er aan de hand bij de ngo Damiaanactie?

In 2018 mag consultancybedrijf Delaware een 'vertrouwelijke analyse' maken. Kostprijs: 50.000 euro.

In 2018 mag consultancybedrijf Delaware een 'vertrouwelijke analyse' maken. Kostprijs: 50.000 euro.

Minstens 8 werknemers van Damiaanactie zijn ook zelfstandig consultant of zaakvoerder van een eigen onderneming.

Minstens 8 werknemers van Damiaanactie zijn ook zelfstandig consultant of zaakvoerder van een eigen onderneming.

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

Mijn artikel werd bijna volledig op dit artikel van 'Knack Onderzoekt' gebaseerd. Zo ziet u op de eerste pagina een illustratie. Daarna nog foto's. Er worden ook twee quotes gebruikt.

Ik heb alleen niet gekozen voor de grafiekjes, aangezien dit niet nodig was voor mijn artikel. Wel heb ik deze plaats op een andere manier benut door bijvoorbeeld een extra kaderstukje toe te voegen of een persoon uit te leggen (zoals u op de volgende pagina kan zien).

Ook heb ik niet gekozen voor het rode pennetje dat op elke pagina terugkomt, vooral omdat ik vind dat dit niet zo mooi oogt én omdat het in andere 'Knack Onderzoekt'-artikels ook niet terugkwam.

Damiaanactie reageert:

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

In het kader van deze reportage nodigen we de directie van Damiaanactie uit om een reactie te geven op de inhoud van het artikel. Het is niet mogelijk om te reageren op de inhoud van de reportage.

46 medewerkers in de projectieffortie worden dit jaar afgewerkt.

46 medewerkers in de projectieffortie worden dit jaar afgewerkt.

46 medewerkers in de projectieffortie worden dit jaar afgewerkt.

46 medewerkers in de projectieffortie worden dit jaar afgewerkt.

46 medewerkers in de projectieffortie worden dit jaar afgewerkt.

46 medewerkers in de projectieffortie worden dit jaar afgewerkt.

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

aan de werknemers van Damiaanactie officieel dienst? En hoe zit het met de werknemers die de boekhouding van de ngo doen?

Knack onderzoek
Door: Eliza Hubbert
Illustratie: Hubbert

Online gezocht & gevonden: spermadonor

Hier ziet u twee voorbeelden van 'Knack Onderzoekt'-artikelen. In beide artikelen wordt er gebruik gemaakt van cijfers, iets wat ik niet doe in mijn artikel. Simpelweg, omdat het niet nodig was voor mijn artikel.

Ik wil met deze twee artikelen graag aantonen dat er wel degelijk gebruik wordt gemaakt van illustraties. Ook dat er kleuren worden gebruikt die bij elkaar passen. De kleuren hangen dus af van de illustraties/foto's en er is hier geen vast kleurenpallet voor.

In het laatste artikel wordt er ook een persoon voorgesteld in het kort. Iets wat u ook in mijn artikel kan terugvinden.

Een artikel over spermadonoren. Het artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Wie van zijn ouders geen dikke envelop krijgt, is gedoemd. Dit artikel is geschreven door Filip Carlier en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

39 Vaderfiguur. Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

500 Zelfismeinatie. Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Psychotisch. Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

15.000. Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

30/100 Vminingen hebben problemen om een betaalbare woning te vinden. Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

15.000 Huiseigenaren krijgen een huursubsidie van 150 euro per maand. Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Wie van zijn ouders geen dikke envelop krijgt, is gedoemd. Dit artikel is geschreven door Filip Carlier en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Een woning korter wordt ontbetaald, er een huren vijfde oomvorig. Architect en ontwikkelaar Filip Carlier mist op basis van harde cijfers een bijzonder vooruitziende analyse van de woningmarkt.

Waarom er in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waar woont de koerier die de hogere middenklasse zijn bestellingen bezorgt? Wie staat daarbij stil? Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

Waarom krijgen jongeren in België... Dit artikel is geschreven door Annelies van der Vliet en is verschenen in Knack van 11 september 2021. Het artikel is 1000 woorden lang en bevat 10 afbeeldingen. Het artikel is geschreven in een eenvoudige, begrijpelijke taal. Het artikel is een voorbeeld van een goed artikel.

6. Journalistiek product

7. Verantwoording

7.1. Lay-out

Vanaf het begin was ik overtuigd dat Knack het perfecte magazine was voor mijn artikel. Ook qua opmaak vind ik Knack aangenaam om te lezen. Tijdens de eerste *ap-week* had ik al een formatbeschrijving gemaakt, evenals een basisdocument op Indesign, zodat als mijn artikel klaar was ik het alleen maar in hoefde te plakken. Helaas veranderde Knack twee weken daarna van lay-out. De formatbeschrijving was een beetje voor niets. Daardoor had ik uiteindelijk moeite met de opmaak, gelukkig heb ik toen een afspraak gemaakt met meneer Lapeere zodat het er toch nog netjes uit zou zien.

Ik heb het 'Knack Onderzoekt' artikel bijna volledig gekopieerd qua opmaak. Ik vond, bladerend door oudere Knacks, dat dit artikel het meeste bij mijn onderwerp paste. Ook in 'Knack Onderzoekt' worden vaak illustraties gebruikt. Ik merkte al snel dat het niet eenvoudig zou zijn om interessante foto's te maken, omdat er zeker geen beelden van minderjarige kinderen gepubliceerd mogen worden. Uiteindelijk koos ik ervoor om het te doen zoals in het magazine: een illustratie en enkele foto's. De illustratie die je vindt heb ik zelf getekend, ik denk dat dit een duidelijk beeld geeft van mijn artikel. De andere foto's kreeg ik van Willem Van Vooren, een freelance persjournalist. Ik zag dat Willem ooit een foto in De Standaard had geplaatst bij een artikel over de moeder-kind eenheid in Brugge. Ik heb toen contact met hem opgenomen en mocht uiteindelijk zijn beelden gebruiken.

Ik heb er ook voor gekozen om met verschillende kleuren te werken in mijn lay-out. Zoals je in Knack ook vaak ziet, komen de cijfers of een extra kader in een kleur. Ik koos ervoor om mijn tinten af te stemmen met elkaar (zoals we ook in Knack zien) en gebruikte daarom de kleuren die je in de illustratie vindt.

Qua schrijfstijl heb ik me ook gebaseerd op de artikels in Knack. Zij gebruiken bijvoorbeeld maar twee zinnen als intro. De citaten zijn ongeveer drie zinnen. De tussentitels zijn één woord. Een kaderstuk komt vaker voor in hun artikels. Ik heb er dus voor gekozen om Manu Pintelon kort toe te lichten en een overzicht te geven van de Belgische wetgeving en de sidenote dat het merkwaardig is hoe onze buurlanden hier verschillend mee omgaan.

7.2. Inhoud en bronnen

Toen ik het onderwerp aanvankelijk onderzocht, was ik er niet zo zeker van of ik me op België zou concentreren of het met onze buurlanden zou vergelijken. Het was al snel duidelijk dat het erg ingewikkeld zou worden als de vergelijking met andere landen zou worden gemaakt. Voor dit artikel heb ik me dus verdiept in 'moederschap in detentie' in Vlaanderen. Ik heb me ook vaker afgevraagd of ik mijn onderwerp niet moest uitbreiden naar 'ouderschap in detentie'. Hoewel we zien dat over dat onderwerp nog minder gegevens bekend zijn, omdat alleen moeders volgens de Belgische wet hun kind tot drie jaar bij zich mogen houden in Belgische gevangnissen. Wellicht heeft dit te maken met de stereotypen over moeder- en vaderrollen. Al met al ook een interessant onderwerp, waar ik me later misschien nog eens in wil verdiepen.

In het begin was ik bang dat het moeilijk zou worden om warme bronnen te vinden en dat was het uiteindelijk ook, gelukkig wist ik al snel welke richting ik op wilde en had ik veel tijd om mensen te contacteren. Ik heb er bewust voor gekozen om geen kinderen te interviewen, omdat de focus toch meer op moeders ligt en ik het niet nodig vond om kwetsbare kinderen te interviewen over dit moeilijke onderwerp. Tenslotte had ik twee warme bronnen: Sandra (ex-gedetineerde) en de pleegouders van Arjen. Met beiden heb ik telefoongesprekken gevoerd, maar ze wilden allebei niet letterlijk geciteerd worden en wilden alleen achter een schuilnaam in het artikel voorkomen. Ze lieten me allebei per mail weten dat ze niet echt stonden te springen om af te spreken, ik mocht hun verhaal gebruiken - dat ze ook kort per telefoon vertelden - maar ze hadden geen zin in een interview. De pseudoniemen voor Arjen (Yarno) en Sandra (Sonja) die in het artikel verschenen zijn in overleg met Sofie Mortier. Zijzelf haalde deze schuilnamen aan en volgens haar pasten ze ook bij de twee personen.

Het was een beetje een domper dat ik slechts twee warme bronnen kon bereiken en hen niet woordelijk mocht citeren, maar ik ben al blij dat ik hun verhaal heb gehoord en het toch anoniem in mijn artikel heb kunnen opnemen. Daarnaast vond ik mijn 'koude' bronnen zeer relevant: Geertrui (de aalmoezenier die dicht bij gedetineerden staat), Sofie (begeleider op de moeder-kind afdeling), Annelies (psycholoog binnen het Centrum voor Kind & Gezin) en Manu (coördinator van Vzw De Huizen).

Na het laatste interview dat ik afnam, dat met Manu Pintelon, vond ik dat er nog een stem van Justitie in mijn artikel moest komen. 'Iedereen wil detentiehuisen voor moeders met kinderen, waarom zijn die er nog niet', was de vraag waar ik nog antwoord op wilde hebben van Justitie. Ik heb heel wat telefoontjes gepleegd naar de directie van de moeder-kindeenheden in de gevangenis van Brugge, maar die kwamen steeds op hetzelfde neer: 'Alles wordt vanuit Brussel beslist.'

Helaas was het een stuk moeilijker om het kabinet van de heer Van Quickenborne te pakken te krijgen. Uiteindelijk kreeg ik de woordvoerder aan de lijn, maar ik vond dit een nogal negatief gesprek en hij zei aan het eind ook dat ik er niets letterlijk uit moest citeren. Hij adviseerde mij mijn vragen nogmaals per e-mail aan hem door te sturen. Gelukkig kreeg ik een paar dagen voor de deadline nog een mailtje van Justitie. Zo kon ik toch nog een interview afnemen met Els Van Herck en kreeg ik nog een antwoord op mijn vragen.

8. Logboek

23/9	infosessie AP
24/9	brainstormen over mogelijke onderwerpen
25/9	verdiepen in het onderwerp 'moederschap in detentie'
28/9	eerste helpdesk
15/10	research over onderwerp (Belgische wetten)
16/10	research over onderwerp (welke bronnen zijn interessant)
22/10	verschillende mails verstuurd (vooral naar de moeder-kindafdeling Brugge en naar een aantal psychologen die gespecialiseerd zijn in moeder-kindrelaties, maar uiteindelijk kreeg ik van beide geen antwoord)
7/11	formatstudie Knack
8/11	tweede helpdesk + research onderwerp
9/11	formatstudie Knack
10/11	mails verstuurd (waaronder ook naar Geertrui en Sofie)
24/11	gaan kijken naar de film '107 mothers' in Dendermonde waar Sofie Mortier en Geertrui Verdonck achteraf nog een nabespreking gaven, uiteraard heb ik hen daar aangesproken en hebben we een dag vastgelegd voor een interview)
14/12	helpdesk
28/12	voorbereiden op de interviews (research + vragen opstellen)
29/12	interviews in Brugge met Geertrui Verdonck en Sofie Mortier
28/01	interviews uitschrijven
29/01	bronnen contacteren (waaronder Annelies, Manu en Sandra)
9/2	interviews in Brugge met Annelies en Manu (uiteindelijk heb ik een half dagje mee rondgelopen in het Centrum voor Kind en Gezin, waar ik ook met de kindjes die daar naar de opvang gaan vanuit de gevangenis heb gespeeld) Ook met Sandra werd er toen een interview gepland, maar werd afgezegd wegens ziekte
10/2	interviews uitschrijven
11/2	Justitie proberen contacteren (gebeld met de gevangenis in Brugge en met de woordvoerders van het kabinet van meneer Van Quickenborne)

13/2	helpdesk
14/2	artikel schrijven
15/2	artikel schrijven
16/2	artikel schrijven normaal gezien had ik een interview met Sandra, maar deze werd op het laatste moment weer afgezegd
17/2	nieuwe formatstudie maken Knack + artikel in Indesign zetten
20/2	weer veel geprobeerd om Justitie te bereiken (mails verstuurd, gebeld... uiteindelijk Jan Van der Cruysse aan de telefoon gekregen)
21/2	afspraak met meneer Lapeere over Indesign + artikel afmaken in Indesign
22/2	helpdesk + werken aan ap-dossier
23/2	werken aan ap-dossier
24/2	eindredactie op artikel
25/2	eindredactie op ap-dossier
26/2	laatste eindredactie op artikel + dossier + foto's gekregen van persfotograaf
27/2	Ik was nog gretig bezig met het finetunen van mijn dossier en artikel, toen ik plots een mailtje van Justitie binnenkreeg. Uiteindelijk nog een kort telefonisch interview gehad met Els Van Herck, adviseur van minister Van Quickenborne.
28/2	Artikel en dossier aanpassen met de laatste nieuwe informatie Alles laten afdrukken en inbinden.
29/2	Indienen!

9. Bijlagen

9.1. Transcriptie Geertrui Verdonck

Kan u uw job als aalmoezenier eens omschrijven?

Ik zal dan eerst vertellen hoe die functie verankerd is binnen de gevangenis. In 2005 is er een basiswet uitgeschreven waarin er naast de plichten van gedetineerden ook rechten staan. Een van de rechten is dat ze ook binnen de gevangenis hun eigen geloofsovertuiging mogen hebben. Eigenlijk willen ze gedetineerde zoveel mogelijk het normale leven laten leiden binnen de gevangenis, hun enige straf is dat ze van hun vrijheid worden beroofd. Maar in theorie is dus dat alles zo normaal mogelijk moet verlopen, dat gaat natuurlijk niet echt zo in de praktijk. Ze mogen dus hun eigen geloofsovertuiging hebben. Eigenlijk zou er voor elke godsdienst een persoon moeten zijn. Wij zijn met drie halftijdse voor onze levensbeschouwing. Onze taak is in gesprek gaan met gedetineerde, je zou denken dat gaat allemaal over geloof maar nee dat gaat over menselijke thema's zoals verdriet bv.

Allemaal één op één?

Grootste deel van wat ik doe wel. Ze moeten dan altijd op een briefje eerst aanvragen en dat briefje gaat door een hele reeks van diensten en dan uiteindelijk komt dat bij mij en dan doen we een individueel gesprek. Da's meestal op de cel gwn. Ze mogen ook 1 uur per dag buiten wandelen, dat ook een recht. Als ze een extra sanctie hebben dan moeten ze soms alleen gaan wandelen. Dat gebeurt wel soms ma ni vaak.

Wat ik ook doe is begeleider zijn voor mensen die deeltijds naar buiten mogen, bv als ze één dag naar buiten mogen, is er een begeleider die mee gaat. Uitgangsvergunning da's dus een gunst om een dag naar buiten te gaan. Of Occasionele Uv's en da's bv als een dame die naar de doop van kindje mag gaan. Of iemand die op bezoek mocht bij een vriendin van haar die terminale kanker heeft. Ik moet er dan bij blijven, ale ze krijgen een blad mee dat ze onder begeleiding staan. Ik zeg altijd als ze willen weglopen, dat ze het dan doen, ik ga er niet achterlopen. Ze moeten zelf dan toch langer zitten, dat is hun eigen verantwoordelijkheid.

Hoe ben je daar geraakt?

Ik heb eerst twintig jaar godsdienstles gegeven. In Brugge heb je zo een project dat iemand buiten de gevangenis met iemand binnen de gevangenis gaat praten en ik had dat al een paar keer gedaan. Dan kwam de vraag of ik niet die gesprekken wilde leiden en ja uiteindelijk ben ik er zo ingerold.

Hoelang doe je het nu al?

Zes jaar.

Ga je het nog lang willen doen?

Ik weet het niet goed, het zuigt wel heel veel energie. Wat je doet maakt wel heel veel verschil voor de mensen in die situatie. Ik weet dat ik geen impact heb op het systeem ofzo en dat vind ik dan ook wel vervelend. Ja langs de andere kant onze directie heeft er ook ni veel op te zeggen, want alles wordt vanuit Brussel eigenlijk gestuurd. Het is bijna wekelijks staking bij ons, omdat het gewoon niet goed werkt.

Maar je wil wel binnen de gevangenis blijven?

Ja of zo in detentiehuisen.

Kom je dan ook in contact met moeders?

Ja eigenlijk wel.

Ook met de moeders van de moeder-kindafdeling?

Niet super veel, dat is niet mijn prioriteit alleszins. Er zitten op de moeder-kindafdeling doorgaans tussen de zes en tien kindjes. Het was laatst kerstviering en er waren er wel veel. Ik kom wel in contact met die afdeling, maar dat staat niet bovenaan mijn lijstje omdat zij al best veel omkadering en hulp krijgen. Het is niet dat ik ze stiefmoederlijk behandel, maar ik ga er minder spontaan zelf naar toe. Vorige week ben ik nog met een mama van twee daar bv gaan praten, maar ik ben niet alleen met hen bezig.

Worden de andere mama's minder ondersteund?

Ja, ik vind dat wel. Je hebt super verschillende situaties, sommige kinderen zitten in een instelling, of zitten bij familie, of pleegzorg of bij de ex-familie. Het hangt af vanuit welke situatie ze komen, niet alle kinderen willen nog contact met hun ouder. Maar ja in een instelling wordt er wel werk van gemaakt dan is da 1x per maand dat ze op bezoek komen, maar da's een heel gedoe, of soms zit er daar een vrederechter bij. Er zit iemand al zeker acht maanden bij ons en ze heeft nog steeds haar zoon niet gezien. Dat komt omdat dat ook door verschillende instanties moet worden bekeken, maar dat gaat zo traag.

Ik vind het wel belangrijk dat er daar meer in wordt geïnvesteerd. Het is voor de ouder bijna een van hun enige perspectieven. Ze missen de *courage* 'ga ik ooit mijn kinderen wel terugzien?' wat doe ik hier eigenlijk? Het is ook uit onderzoek gebleken, hoe belangrijk die band is met mensen buiten de gevangenis, als ze perspectief hebben en een soort van verantwoordelijkheidsgevoel doet dat heel veel.

Hoe worden kinderen en moeder begeleid nadat ze apart worden gezet?

Ja Sofie kan je er meer over vertellen, of toch concreter. We hebben een jongetje gehad nu, een recente situatie. Arjen die heeft drie jaar in de gevangenis bij zijn mama Natasha gezeten. Da's eigenlijk echt een mooi verhaal. Arjen en Natasha waren dag en nacht bij elkaar, veel meer dan een gewone ouder zijn kind kan zien, ik heb nooit zoveel aandacht kunnen geven aan mijn kinderen als Natasha nu in de eerste drie jaar voor arjen heeft gedaan. Maar goed, het contrast is immens, dag en nacht samen en dan plots weg. Bon da wordt wel vrij goed voorbereid bij ons, da gaat stap per stap. Het kindje gaat eerst een keertje naar buiten voor een dag, dan eens met slapen en zo worden het kind en de moeder daar wel op voorbereid

Ja er was nu ook een kindje, een heel schoon kindje, Lily Mae. Die ging naar familie gaan na haar drie jaar en ja daar was da bv eerst een dag, twee dagen, een week, een maand... Echt stapsgewijs tot ze drie jaar was en naar de familie werd overgeplaatst. Ze worden wel goed voorbereid.

Hoe wordt er gekozen of kindje bij de mama blijft of weg gaat?

Awel, ik kan mij eigenlijk in deze zes jaar maar één keer herinneren dat het kindje bij geboorte werd weg gehaald zonder dat de mama het wist. Anders is't in afspraak soms zegt de mama bv

ook dat ze het niet ziet zitten en ja dan wordt dat besproken enzo op voorhand. Maar dus een keer, ze hadden op voorhand niets gezegd omdat ze schrik hadden dat ze haar kindje anders iets ging aandoen en ja dan na de bevalling in't ziekenhuis hebben ze het kindje daar gehouden. Het was een vrouw met een ernstige agressieproblematiek en ze hadden echt schrik dat als ze iets gingen zeggen dat ze het kindje iets ging aandoen in de buik. Ik zeg niet dat dat de goede aanpak is, maar ik versta wel dat de gezondheid en de integriteit van dat kind wel primeert boven die van de mama. Ja dat was wel vreet, maar dan hebben ze toch, geleidelijk aan bezoek op gestart. Ze heeft haar kindje dus wel een paar keer kunnen zien, maar ja. Het is eigenlijk niet zo goed afgelopen met die vrouw, ze heeft een paar keer in de isoleercel nog gezeten en is dan overgeplaatst naar Haren dus eigenlijk weet ik niet hoe het nu nog loopt. Elke situatie is anders, de situatie, de problematiek. Heel vaak zitten er mensen met een verslavingsproblematiek waardoor dat kindje ook al ja geïntoxiceerd is voordat het geboren is en dan zie je bij de geboorte ook vaak dat die ontwenningverschijnselen heeft bijvoorbeeld. Ja die stap naar buiten wordt wel goed ondersteund. Het maakt ook uit waar het kindje naar toe gaat, als het naar familie gaat, is dat een iets zachtere overgang maar ja, nog steeds wel een immens verschil. Bij Arjen was dat nu ook wel een pijnlijk en schoon verhaal. Omdat tot drie keer toe er was toegezegd voor opvang voor Arjen. Eerst zei de broer 'ja', ma die kwam dan in een scheiding terecht en had eigenlijk ook teveel gedoe waardoor die heeft afgehaakt. Daarna een goeie vriendin die zei 'ik ga het doen', maar dan zat die toch ook niet in de goede omstandigheden om dat te doen. Er was altijd hoop en dan werd die hoop weggehaald. Ik versta ook dat ze het gevoel hebben dat als het kindje in de familie blijft dat je er dan iets meer vat op hebt dan dat het naar pleegzorg gaat en je er echt niets meer vat op hebt.

Hoe is het verhaal bij Arjen dan verder gelopen?

Arjen heeft dan uiteindelijk meer dan een jaar hier in brugge in CKG gezeten, in een de residentiële kinderopvang. Wekelijks kwamen ze dan op bezoek op woensdag met Arjen en zondag kon Natasha via de webbix Arjen even zien. Die situatie was heel vertrouwelijk voor Natasha, hij zat dichtbij, ze zag die wekelijks. Maar ze wist dat het tijdelijk was. Uiteindelijk is't heel goed gegaan. Arjen zit nu in ene heel tof pleeggezin, echt heel tof. Natasha had echt heel veel schrik dat ze haar zoontje ging kwijtraken, maar ze ziet nu dat Arjen echt in een heel goed en warm nest zit. en dat hij echt op zijn gemak is. Ja Arjen zal er ook zeker nog lang zijn, want de mama moet nog lang zitten dus Natasha is wel echt gerustgesteld nu. Het leuke is dat Natasha zich daar in begin echt heel hard tegen had verzet en ik was erbij op het moment dat ze het eerste gesprek had met de pleegouders. Dat was voor de herfstvakantie en Natasha was echt heel zenuwachtig. Het ging dan over de timing, 't was een eerste gesprek, dus Arjen zat nog hier in het CKG en die mensen gingen af en toe eens een wandeling met hem maken of een keertje een ijsje gaan eten en dat werd zo geleidelijk aan opgebouwd. Dan was de vraag ja hoe snel gaat het gaan, wanneer gaat hij volledig naar het gezin gaan? En Natasha zei: ik zou het liefst hebben dat hij tijdens de feestdagen - ik was er bijna zeker van dat ze ging zeggen 'hier nog in brugge zit zodat ik hem kan zien' - maar ze zei dat hij dan al bij jullie is en in een warm nest zit. Ja het was echt heel mooi. Ze was helemaal mee. Arjen zit daar nu en hij doet het echt heel goed. De eerste keer dat Arjen Natasha ging bezoeken met de pleegouders, was ik de buffer, en nu is er geen buffer meer nodig, ze doen het zelf. Ja en de pleegmama schrijft eigenlijk hele verslagen van wat ze doen met Arjen en als ze een uitstapje maken.

Er wordt wel echt gecommuniceerd met de mama dus?

Ja en dan was er bv eerst een gesprek over hoe gaat Arjen die twee mensen noemen en Natasha zei natuurlijk: 'ik ben de mama', maar ja moet hij dan de voornamen gebruiken da's ook wat raar en dan hebben ze samen beslist dat de pleegouders nu moeke en vake zijn.

Beseft Arjen de situatie?

Ja. Hij weet het heel goed. Hij vraagt ook soms waarom zit mama in de gevangenis en dan zeggen we dat mama iets gedaan heeft dat niet mag en we zeggen niet specifiek wat, maar hij beseft het wel. Dat wordt ook niet verzwegen, er wordt echt wel over gepraat. Het is ook echt een intelligent ventje. Het is echt een schoon voorbeeld. Ze is echt heel veel met hem bezig geweest, heel creatief, veel gelezen en tis echt ook een heel woordig *manneke* en das deels omdat ze er zoveel mee is kunnen bezig zijn geweest. Ze heeft ook nog drie andere oudere kinderen waar ze helemaal geen contact meer mee heeft.

Het is echt een mooi verhaal. Maar meestal zijn die pleegouders tijdelijk, 't is eigenlijk haar idee om wanneer ze eindelijk terug vrij is en da's een moeilijke stap na heel lang binnen zitten en plots weer vrij zijn. Dan is ze van plan om in de buurt te gaan wonen van Arjen en zijn pleegouders en dan ook dat die overgang weer vlot kan gaan en niet te direct, een beetje geleidelijk aan. Dan heeft ze ook een beetje een netwerk in die buurt en dat zou wel echt een mooie hefboom zijn. Ja tis een schoon verhaal, er zijn er ook schrijnendere natuurlijk.

Heb je er nog zo'n?

Tgoh ja nog een schoon verhaal. Ik kreeg onlangs een berichtje van iemand die een levensdelict gepleegd had op het moment dat ze hoogzwanger was. Ze is opgepakt en dan bevallen in de gevangenis, ale ziekenhuis, en dan terug naar de gevangenis. Het kindje is ook drie jaar bij haar geweest. Ondertussen is ze ook terug buiten en haar kindjes zaten bij haar mama en ze heeft daar dan een tijdje gewoond en ze liet onlangs weten dat ze een appartementje heeft gekocht en daar gaat gaan wonen met haar kindjes dus eigenlijk ook weer een schoon verhaal.

Hoe verloopt dat als een moeder terug naar buiten mag?

Ja in de moeder-kindafdeling wordt dat echt allemaal beter begeleid. Ze gaan kijken waar dat kindje naartoe kan en ze staan daar mee achter, maar als je kindje al buiten de gevangenis zit, ja dan is er eigenlijk bijna zo goed als geen aandacht voor de kinderen vanuit de gevangenis.

Ken je ook verhalen van moeders met kinderen buiten de gevangenis?

Een ander verhaal, een dame die ook bij ons zat, ze heeft vier kinderen en wordt opgepakt. Ze heeft geen familie meer waar ze contact mee heeft ook de papa is niet meer in beeld. De vier kinderen zijn naar instellingen gestuurd over heel Vlaanderen, ja er zaten er twee samen en de twee anderen zaten in een andere instelling. Die kwamen wel af en toe eens op bezoek, maar heel weinig, want dat is zo'n gedoe altijd. Maar dan dus na een jaar komt ze buiten, ze is eigenlijk alles kwijt. Ze heeft een jaar in voorarrest gezeten en ja ze was haar huis kwijt, haar werk en haar kinderen en dan kom je vrij onder voorwaarden. Dan zegt de rechter 'Ale je krijgt nu een tweede kans, je kan maar zien dat je hem goed benut', maar dan vraag ik mij af wat is die tweede kans? We zijn nu een jaar verder, ze heeft een appartementje met twee slaapkamers en de kinderen komen op regelmatige basis langs, elk weekend, maar nog steeds we zijn een jaar verder en ze heeft haar kinderen nog steeds niet full-time bij haar. De jeugdconsulente bekijkt

dat allemaal eerst natuurlijk. Het is niet zo dat je uit de gevangenis bent en dat je kinderen dan direct terug bij jou zijn.

Wat lijkt jou een betere manier voor moeders en kinderen?

Awel weet je, dat idee van die detentiehuisen, zo het principe van die kleinere gevangenissen waar je meer op maat begeleiding kan geven. Het idee was om de jonge gasten die nog maar net 18 zijn om die in zo een detentiehuis te steken in plaats van in zo een massa gevangenis tussen de *die-hard* doorgewinterde criminelen die al alle truiken van de voor kennen. Het idee van in een kleinere groep en we geven ze begeleiding op maat, die jonge gastjes die heel kwetsbaar zijn. Maar bv ook moeders met kinderen erbij of moeders maar met de kinderen er niet bij, want dan kan je veel meer op maat gaan begeleiden. Het komt eigenlijk weer op hetzelfde neer he als ze die verantwoordelijkheid hebben, hebben ze een doel in hun leven en een toekomstperspectief. Ja er zou daar meer op moeten worden ingezet.

Hoe ziet een dag in de gevangenis er eigenlijk uit?

Je hebt cellen, waar ze meestal met twee zitten, dat is 2,4 op 4,8 groot. Dat is dus niet groot. Hoe ziet zo'n dag eruit? Als ze werk hebben, hebben ze van 7 tot 12 werk, als ze geen werk hebben, zitten ze gewoon op cel. In de middag krijgen ze dan hun bakske met eten ook op cel. In de namiddag is er mogelijkheid tot werken ma da's niet voor iedereen. Van 15u30 tot 16u30 hebben ze de mogelijkheid om te gaan wandelen. Er zijn veel mensen die niet willen gaan wandelen, om diverse redenen: omdat ze alleen op cel eens willen zitten, omdat ze op't gemak naar toilet willen gaan, of een programma eens alleen willen kijken, of omdat ze niet de gepaste kledij hebben om naar buiten te gaan zoals nu in de winter als het zo koud is of ja omdat ze fysiek niet in staat zijn. Of bv als je naar de wandeling gaat, kan je dat uur niet naar toilet gaan. Of ja, mensen die bang zijn voor chantage van andere. Dan in de vooravond is er mogelijkheid tot bezoek. Maar ga je niet werken, ga je niet wandelen en heb je geen bezoek zit je dus eigenlijk 24 uur op je cel. Bij ons in de vrouwengevangenis is't een iets opener regime. Bv om 17u30 kunnen ze samenkomen in de grote zaal om samen hun boterhammetjes op te eten. 'S avonds tussen 17u30 en 18u30 heb je polyvalente zaal en dan kunnen ze, ze mogen natuurlijk niet kiezen waar en met wie ze samenzitten, maar dan kunnen ze bv een beetje praten of een spelletje spelen, maar op de mannenafdeling kan dat niet echt. Het grootste deel zit dus gewoon meer dan 20 uur bijna op cel.

En hoe loopt dat in de moeder-kindafdeling?

De moeder-kindafdeling heeft natuurlijk nog een iets opener regime. Ze hebben een speelhoekje voor de kinderen en ze mogen veel meer van cel. Er zijn soms een paar vrijwilligers die een kindje ophalen om eens door de stad te wandelen of bv een kindje naar de crèche te brengen zodat die andere kindjes leert kennen.

In hoeverre zijn de papa's nog in beeld?

Dat is een goeie vraag, want die papa's zijn soms wel gefrustreerd. Die zeggen natuurlijk: 'ja dat is toch ook onze kleine en die mag wel bij de mama zitten en niet bij mij.' In de meeste gevallen zijn de papa's wel in beeld, vaak zitten die ook in de gevangenis. Ze hebben dan wel binnenhuisbezoeken zodat de papa de baby ook kan zien. Soms zijn de papa's helemaal niet in beeld.

En wat dan bij de geboorte van het kind als de papa niet in de gevangenis zit?

Ja dat wordt wel doorgepraat hoor. Er zit een vrouw nu met twee kinderen en buiten de gevangenis zitten haar andere twee kinderen nog bij de papa. Er is natuurlijk maar een beperkte moeder-kindafdeling dus er is ook niet super veel plaats. De papa moet heel ver rijden om de kinderen te zien. Als de mensen een netwerk hebben, wonen die meestal niet in West-Vlaanderen. Het is dat ook vaak als het kind in een instelling zit aan de andere kant van het land, ja dan zie je ze nog minder. De plek van je detentie speelt ook mee.

Ja soms willen of mogen de kinderen ook geen contact meer hebben met de ouders. Er is een organisatie 'binnenstebuiten' die proberen vervoer te regelen.

Hou je contact met de mensen als ze vrijkomen?

Soms wel. Vorig jaar ben ik meegeweest naar een plechtige communie van iemand haar kind.

Hoe zou het er in een ideale wereld uitzien?

Tgoh, ik denk dat een onderzoeksrechter, als hij iemand in hechtenis plaatst, eerst moet bekijken wat de familiale situatie is. Ik denk dat ze veel te snel overgaan naar voorarrest in plaats van een enkelband te geven ofzo. Het probleem in België is ook dat er geen duur staat op die voorarrest. In veel situaties denk ik: 'wat is nu het voordeel van iemand in detentie plaatsen als die eigenlijk wel ok zou zijn met een enkelband?'

Wat vindt u het mooiste aan uw beroep?

Dat ik echt iets kan betekenen voor die mensen. Het is zeker wel vermoeiend, maar je praat ook wel over dingen die er echt toedoen. Het is vooral ook dat die mensen mij echt vertrouwen en daar haal ik ook wel veel voldoening uit. Ik krijg ook wel veel waardering, niet dat ik het daarvoor doe, maar wat ik doe maakt vaak wel echt het verschil voor die mensen.

9.2. Transcriptie Sofie Mortier

Wat is uw link juist met de gevangenis van Brugge?

Ik heb geen directe link. Ik werk voor het CKG en da's een voorziening die valt onder het gemeenschap Opgroeien. Een paar jaar geleden kregen wij de vraag of wij begeleiding wilde doen voor de mama's binnen detentie. Eigenlijk kwam die vraag vanuit Hasselt, ze hadden daar een zevend-maand-zwangere-gedetineerde-vrouw en die had heel veel schrik om mama te worden binnen detentie. Ze zijn dan gaan zoeken welke CKG's die gedetineerde zwangere mama konden helpen. We zijn er eigenlijk zo ingerold. Agentschap Opgroeien geeft ons geen extra middelen om ons werk daar binnen de muren te doen, we hebben wel algemene werkmiddelen.

Dus er werd niet van bovenaf beslist dat er een instantie moet zijn voor de kinderen op de moeder-kindafdeling?

Nee, eigenlijk werd dat van onderuit beslist, door vrouwen die het meemaakte. Het is sowieso al heel overweldigend om mama te worden en zeker binnen detentie.

Hoe mag ik uw functie benoemen?

Ik probeer moeders met kinderen te ondersteunen in hun ouderschap: Hoe zit het met de hechting of ontwikkeling van het kind? Is er hulp/ondersteuning nodig eenmaal ze buiten zijn? We noemen dat ondersteunend werk. Ik doe wel wanneer het kind drie jaar wordt de overstap van het kind.

Waarom komt het dat dat in België tot z'n drie jaar mag?

Echt geen flauw idee. Het is zo opgenomen in de wetgeving.

Wat is er belangrijk die eerste drie jaar?

Da's super belangrijk voor de basis van de emotionele ontwikkeling van een kind. Ze zeggen altijd dat de eerste 1000 dagen super belangrijk zijn voor een kind. Da's de fundering van uw huis en dat moet goed zitten. We weten wel vanuit literatuur dat als een kind op jonge leeftijd al apart wordt gezet of breuken ervaart dat dat invloed heeft op het verdere leven van het kind. Het zorgt er echt voor dat je stabiel kan zijn. We zetten eigenlijk nu in op die hele jonge kindjes zodat zij in hun latere leven stabiel zijn.

Dus pas vanaf 2014 zijn jullie erbij?

Ja.

En wat was er daarvoor?

Er was niet echt begeleiding rond ouderschap en hechting.

Hoe kan ik die begeleiding concreet zien?

Eigenlijk staan we vooral een beetje stil bij hun beleving. Hoe ga je ermee om om mama te worden in die situatie? Waar hebben ze schrik voor? Meestal voelen mama's zich zo schuldig dat ze hun kind laten opgroeien in detentie, dat ze die een beetje ontnemen van de wereld. Maar ja dan zeg ik ook een kind van zes maanden, die heeft wel wat speelgoed nodig, maar vooral zijn mama. Het ontdekken van de wereld kan op latere leeftijd ook nog. We zijn wel

voorzitter dat het kind zoveel dagen per week naar de familie gaat of naar een kinderopvang. Dat ze de wereld wel leren ontdekken buiten de muren zonder de mama, maar dat ze wel terug kunnen naar dat veilig warm nest bij de mama binnen de muren.

Hoe ziet zo'n afdeling eruit?

Eigenlijk ziet dat er redelijk gelijkaardig uit aan andere secties op de gevangenis. Het is wel wat kindvriendelijker aangekleed. Er staat wat speelgoed, eetstoeltjes, tekeningen aan de muur. Maar het is niet apart gebouwd ofzo.

De moeder slaapt met het kind op de kamer?

Ja. We raden dat sowieso aan. Het eerste jaar samen slapen met je kind verkleint de kans op wiegendood. We merken wel dat het voor de mama's soms wat lastiger wordt als ze wat ouder worden, als het kind niet wil gaan slapen, want de mama wil nog televisie kijken, dan wordt het wat moeilijker.

Hoe wordt die breuk begeleid?

Vanaf dat het kind twee jaar wordt en we weten dat er een breuk moet komen, gaan we eerst wat gesprekken hebben met de mama zonder het kind. We gaan het kind daar niet mee belasten. Die gesprekken zijn alleen met de mama, de moeilijke thema's zo onderzoekende thema's enzo. De mama is vaak ook heel emotioneel dan.

Begrijpt het kind dat?

Op gevoelsmatig niveau wel, maar tegen dat het bijna drie jaar, ja snappen ze dat wel. We maken een kalendertje. We leggen het ook realistisch uit 'je mama heeft iets gedaan dat niet mag, de politie is haar komen ophalen en de rechter heeft beslist dat mama in de gevangenis moet zitten. Van de rechter moet mama hier nog zo lang blijven en jij mag maar tot je drie jaar hier blijven.' We gaan niets verzinnen van je mama moet hier werken in een ziekenhuis ofzo, want stel u voor ga maar eens met een 4 jarig kind naar een echt ziekenhuis dan is die de kluts helemaal kwijt. We willen echt wel de juiste woorden gebruiken, straf, politie, gevangenis, rechter... Mama's hebben daar wel heel veel schrik voor ze hebben schrik voor dat stigma. Dat vanaf het kind naar school gaat en gaat zeggen mijn mama zit in de gevangenis. Ze hebben schrik dat hun kind meteen getekend is vanaf in de kleuterschool. Maar ja die kinderen gebruiken zelfs een bepaalde terminologie. Als je drie jaar in de gevangenis hebt gewoond, praat je over 'de wandeling', geen enkel kind gaat dat zo benoemen. Ja mama's hebben echt veel schrik voor die stempel, maar tis zo belangrijk dat dat eerlijk benoemd wordt naar dat kind toe. Je kan niet iets verzinnen. Als kind twee jaar is, gaan we eerst kijken of het kind naar familie kan, kan dat ni? Hoe lang moet ze dan nog zitten? Kan het kind in tussentijd in een voorziening blijven, of naar een pleeggezin? Het is echt situatie per situatie.

Vind je dat dat kind wel die stempel blijft hebben?

Als een kind naar een voorziening gaat, heb je ook een stempel. De stempel detentie bij jonge kinderen is vooral de angst van de mama.

Je hebt wel bepaalde gedragingen die we zien, bv kinderen kunnen niet verdragen dat deuren openstaan. Een kast of een deur moet altijd dicht. Ze zijn dat zodanig gewoon en dat duurt een

paar maanden, maar dat ebt weg. Kinderen gaan niet de deuren opendoen, maar gaan drukken op de lichtschaakelaar naast de deur omdat ze denken dat de deur zo open of dicht gaat. Het was ons binnen het CKG opgevallen, maar ook binnen de kleuterschool. Bv als ze naar toilet gaan, wilde een kindje altijd de deur dichtdoen, maar de juf wilde dat ni. Maar ja tis een kwestie van dat uit te leggen en de juiste woorden te gebruiken..

En hebben ze op emotioneel vlak een zichtbare 'achterstand'?

Tgoh nee. Omdat die zo vaak bij hun mama zijn, zijn zij vaak beter ontwikkeld bv op taalvlak ofzo. Je hebt als ouder kei veel tijd met je kind samen, je moet geen huis poetsen, maar enkel hun cel en ja omdat ze zoveel samen staan, zie je dat die kinderen echt op cognitief vlak super ver zijn. Maar ja dingen die over de wereld gaan, is dat wel minder, bv de winkel of de markt ofzo... Dat kennen ze meestal niet echt. We proberen wel begeleiders op pad te sturen met de kinderen. Bijvoorbeeld we zeggen ga paar winkeltjes binnen, wandel een beetje op straat, want dat merken we wel, de hoeveelheid aan prikkels dat zijn die kinderen niet gewoon. Je merkt wel dat dat voor hen ietsjes moeilijker is, maar ze rollen daar wel vrij snel in om dat hun basisvertrouwen wel oke zit en daardoor loopt dat allemaal wel.

Neemt u soms ook een kindje mee naar buiten?

Dat heb ik al gedaan. Ik probeer ook wel een brug te zijn naar buiten, want ik ben een vertrouwd figuur binnen de gevangenis. Je kan niet verwachten dat een vrijwillige die dat kind één keer gezien heeft, plots die vrijwilliger al vertrouwt. We proberen ze zo nieuwe prikkels te laten ervaren, we gaan met het kind de stad in of gaan winkelen. En zo krijgt het kindje toch de wereld een beetje te zien.

Hoe wordt er beslist of het kind blijft?

Ja er blijft sowieso een breuk, maar liever op 3 jaar dan op 0 maanden. Een baby weet perfect wie zijn mama is. Het heeft er negen maanden bijgezeten, door de hartslag, de manier van wandelen, de baby weet hoe de mama reageert op iets. Een baby voelt sowieso wie zijn mama is.

Hoeveel mama's met kinderen zitten er nu?

Dat verwisselt heel vlug. Het is ni da die mama's daar sowieso drie jaar zitten. Soms is er een mama met een kind voor drie maand maar. Nu zitten er tien kinderen van acht mama's, ja soms ook mama's met twee kinderen.

In hoeverre houdt Kind & Gezin nog contact als de kinderen buiten de muren zijn?

Zo goed als tot niets. Wij doen een overdracht en daarna gaan we nog twee keer langs op gesprek en dan is het loslaten. We gaan wel met de hulpverlener eens langs, maar dan is het niet meer aan ons.

Wordt de moeder-kindafdeling beter begeleid?

Ik heb weinig contact met de andere afdelingen. Soms wel mama's die problemen ervaren of vragen stellen die dan wel een gesprek willen aanvragen. Het is al gebeurd dat ik een mama heb begeleid die niet op de moeder-kindafdeling zat.

Dus worden ze beter begeleid?

Als het gaat over hun rol van ouder, wel. De mama zit binnen en de instanties zijn buiten. De mama's worden een beetje vergeten. Eigenlijk zouden daar middelen voor moeten zijn van binnenuit. Het zijn tenslotte allebei moeders, maar ik kan enkel de ruimte geven aan die mama's die daar met hun kind zitten.

Zijn er verhalen die je altijd zullen bijblijven?

Ik heb ooit een verhaal meegemaakt van een mama die gerepatrieerd moest worden. Haar dochter was hier geboren, ze woont hier al bijna 10 jaar, ze kent enkel België, haar mama en broer wonen hier...Ze heeft dan echt beslist ik ga terug naar mijn land van herkomst en laat mijn kind hier achter in pleegzorg. Een schoon verhaal, tis heel *heavy* voor een mama om dat te doen, maar da's wel voor het kind de beste oplossing. Ze weet dat haar kind haar kan bezoeken, maar zij mag niet meer terug. De mama heeft echt uit haar moedergevoel gezegd 'oke blijf maar hier bij je oma en je pleeggezin'

Ken je nog zo'n verhalen?

Nog een verhaal, er was een mama, ze was hier illegaal, ze moest als ze vrij kwam de gevangenis en het land verlaten, maar ze had ook familie in het buitenland, maar die hadden niet de juiste documenten om op bezoek te komen. Dat manneke zat bij ons in de dagopvang, en we hadden een vrijwilliger die daar af en toe iets mee ging doen en eerst in't stad een keertje langs gaan, keertje naar de winkel, uiteindelijk eens mee naar het huis... Uiteindelijk werd het kind drie jaar en de mama moest nog acht maanden zitten en hij is die periode nog bij die vrijwilliger geweest en dan als de mama vrijkwam hebben ze die weer aan de mamagegeven. Het is hard, maar wel heel mooi. Want het kind begreep heel goed, wat er gebeurde. De mama had een heel mooie grote kalender gemaakt waarop stond hoe lang het nog duurde tot de mama aan het einde van haar straf zat en dat het jongetje wist die dag gaan we terug naar mama en gaan we terug naar papa en ons familie in dat land. In het merendeel van de gevallen verlaat de mama de gevangenis samen met het kind. Het is af en toe dat het kind weg moet zonder de mama. En dat wordt dan echt in stapjes begeleid. Een keer een dagje weg, een keer twee dagen, een keer een maand. Er wordt een kalender gemaakt: wanneer ben je bij je mama, wanneer ben je bij het pleeggezin... Ja het kind voelt dat wel vooral omdat dat voor de mama super emotioneel is zo een dagen.

Is het niet beter om het kind daar langer te houden dan?

Ik denk dat het super goed zou zijn mochten er detentiehuisen komen. Dat het kind gewoon in't weekend bij zijn mama kan zijn. Dat de band kan blijven, ik denk dat dat veel waardevoller zou zijn.

Waarom bestaat dat nog niet, denk je?

Ja er zijn nog geen detentiehuisen voor moeders, maar ze zijn er wel mee bezig denk ik, of toch om het meer onder de aandacht te brengen. Dat is zo belangrijk ook voor dat kind. Want zo een bezoekenmoment is zo kort en die band wordt echt sterker mochten ze kunnen blijven slapen. Ja, da zou echt heel mooi zijn.

Kijken ze meer naar het belang van de moeder of het kind?

Altijd het kind, altijd. Ik ga het voorbeeld geven van een jongetje: Arjen en de mama. Eerst ging de broer zorgen voor Arjen als hij buiten moest, maar toen plots kreeg de broer zelf een persoonlijke situatie waardoor hij dat niet meer kon doen. Ze zat in zak en as, paar maanden later, denkt ze 'oké ik heb een vriendin die ik al sinds jaar en dag ken en zij wilt Arjen wel op haar nemen'. Wij moeten dan met Arjen naar het kandidaat pleeggezin om te zien of dat werkt. Ik ben mee gegaan, 't was dan een screening, we gaan zien is die vriendin geschikt als pleegouder om Arjen bij haar te nemen. Uiteindelijk was die vriendin toch ook niet geschikt als pleegouder vond pleegzorg, maar in principe kan de mama dan zeggen, jawel ik wil dat Arjen naar daar gaat, maar de mama heeft toch beslist dat ze wil wat het beste is voor Arjen. . Gelukkig hadden we bij ons in de residentiële opvang nog een plaatsje vrij voor enkele maanden en dan zijn we een ander pleeggezin gaan zoeken. Wij gaan altijd wel kijken wat het beste is voor het kind en dan hebben we aan de mama ook heel duidelijk gemaakt. Het is echt het belang van het kind, maar we laten de mama wel beslissen, maar gaan ervoor in gesprek. Arjen zit nu in een pleeggezin en hij doet het echt super goed. Echt fantastisch goed. Maar da's een pittige weg, we zijn deze weg al twee jaar aant afleggen.

Is dit niet super zwaar voor Arjen?

Ja, Arjen moet kind zijn, maar hij gaat al sinds zijn twee wekelijks naar een psycholoog. Hij heeft onlangs echt letterlijk gevraagd 'wat heeft mama gedaan?' en 'wie is mijn papa?', dat zijn thema's die apart worden besproken met de mama eerst van hoe gaan we het juist zeggen en wat gaan we vertellen? Dan heeft Annelies de psycholoog dat met Arjen opgenomen. Arjen gaat nu nog steeds naar een psycholoog en het lukt, hij doet het super. Het is echt super belangrijk om die kinderen zo goed mogelijk te begeleiden, zodat als hij 18 wordt er zo min mogelijk last nog van heeft. Want het liep in begin ook allemaal niet zo goed hoor bij Arjen, vooral voor de mama. Eerst mocht hij dan bij familie, dan bij vrienden en ja dat geeft veel stress voor de mama en dat voelde hij natuurlijk wel.

Ja het valt me toch op dat die ouders veel beter begeleid worden dan de moeders zonder hun kind daar.

Ja, zowel het CKG als ikzelf vinden het super belangrijk dat er intensief wordt samengewerkt met de ouders. De loyaliteiten van een kind zijn zo heftig. Arjen heeft dat echt moeten kunnen horen van de mama dat het oké is om bij die pleegouders te zitten, dat die goed voor hem gaan zorgen...

Waarom bestaat dat niet voor de andere mama's?

Er zijn geen middelen. Geen geld vanuit Brussel. Pleegzorg doet echt zijn best daarvoor, maar de middelen zijn er niet. Ik heb bijvoorbeeld een badge en ik kan binnen en buiten wanneer ik wil. Ja het heeft te maken met visies, middelen... Pleegzorg heeft denk ik niet de middelen om al die mama's te begeleiden. Terwijl ook die hun kinderen de toekomst zijn en goed begeleid moeten worden.

Wat vind je het mooiste aan je job?

Het mooiste aan mijn job binnen de gevangenis, is moeilijk te zeggen, maar wat mij het meest deugd doet is bijvoorbeeld een mama die eerst in het buitenland heeft gezeten met haar zoon

Is die opvolging hetzelfde?

Absoluut niet. Zij kwam van Zwitserland en alles was er wel voor handen, maar ze kreeg niks van ondersteuning. Hij was daar het enige kind op de afdeling. De mama kreeg enkel hulp van de andere gedetineerden. Gelukkig kreeg ze de kans om overgezet te worden naar ons en ze vond dat echt super hoeveel ondersteuning ze hier krijgen. Het is super belangrijk dat de ouder zich goed in zijn rol voelt als ouder en dat ze gewoon gehoord kunnen worden, zij willen betrokken zijn in het leven van de kinderen.

Ik zeg dat ook 'ik ben hier niet om te beoordelen of oordelen, ik zie u niet als gedetineerde, maar als ouder.'

Hoe gaan die kindjes die binnen de muren zitten ermee om als er weer een kindje weggaat?

Ja da's wel zoeken voor die kindjes. Maar je kan dat buiten bijvoorbeeld op een school ook hebben. Door taal en uitleg te geven, proberen wij dat uit te leggen. Als je verhuist is dat natuurlijk ook zo. Soms roepen er kindjes wel door de gangen 'Arjen, Arjen', maar ja dat kan je ook hebben buiten de muren.

Wat vindt u ervan hoe er nu mee wordt omgegaan?

Ja, ik ben blij dat onze instantie er is voor die mama's met kinderen binnen de muren. Het is echt een beetje gek, het kindje krijgt nog een feestje voor z'n drie jaar, en slaapt nog één keer bij de mama. De dag erna is er dan 'de breuk'. Het is een tragikomedie hé, tis de wet, het kind moet weg na z'n drie.

9.3. Transcriptie Annelies Hoedemakers

U bent dus psycholoog voor het CKG, zou u eens kort kunnen uitleggen wat dat juist inhoudt?

Ja, dus ik doe psychologische begeleiding vooral residentieel. We hebben een drietal leefgroepen waar steeds zes kindjes blijven, altijd tussen de 0 en 12 jaar oud. Sommige kindjes volgen ook individueel therapie bij mij. En dat kan gaan van uitleg geven van sociale situatie of emotionele situatie, maar ook speltherapie, vanaf vier jaar. De andere kindjes volg ik op met de leefgroepbegeleiding. Bv kindjes die met wat spanning zitten, wat kunnen we daaraan doen?

Dus vanaf het kindje geboren is, volg je die meestal al op?

Ja. Kinderen kunnen hier in principe twee jaar blijven. Eigenlijk is het langste een jaar, maar da's nog een keer verlengbaar met een jaar. Maar kindjes waarvan we al weten er is geen andere situatie dan zit die hier tot we een nieuwe plek hebben gevonden.

Uit welke situatie komen de meeste kindjes?

Wel, we hebben eigenlijk drie opnames: kortdurend, crisis en zoekend. Kortdurend is dagelijks, crisis een week en zoekend verblijven hier tot er opvang is gevonden.

Zijn er ook kindjes die uit de gevangenis komen?

Ja, de meeste eigenlijk komen naar hier. Maar dat proberen we wel daarvoor al op te bouwen, want anders is die overstap veel te groot. Vanaf 1 jaar zien we dat kindjes wat loskomen van hun mama en dan willen ze de wereld een beetje ontdekken. Sommige mama's hebben een netwerk en dan kunnen de kindjes eens naar de oma gaan, maar sommige mama's hebben geen netwerk dus dan komen die kindjes naar hier. En dan Sofie Mortier gaat regelmatig op consult naar de moeder-kindafdeling en dan bekijken ze hoe ze in kleine stapjes het kindje kunnen overzetten. Het is belangrijk dat het kindje eens loskomt van de mama en andere ervaringen opdoet, een keertje een speeltuin zien bv.

Zo wordt het dan opgebouwd?

Ja, da's toch de bedoeling. Dat er een beetje afstand komt tussen mama en kindje. Dan tot ze drie zijn mogen ze daar blijven, maar dan moeten ze de gevangenis verlaten.

Waarom zijn die eerste 1000 dagen zo belangrijk?

Ja, dat gaat eigenlijk over hechting. Het is belangrijk dat moeder en kind dan in een vrij stabiele periode zitten. Het is eigenlijk mooi dat dat kan dat ze samen kunnen blijven, dat de mama er altijd is. Zeker het eerste levensjaar is het heel belangrijk dat de mama het kind leert kennen en omgekeerd. Het is de basis voor de emotionele ontwikkeling van het kind. Het gaat over de hechting, het is belangrijk dat moeder en kind dan in een vrij stabiele periode zitten. De moeder moet het kind leren kennen en het kind de moeder. Als die eerste duizend levensdagen stabiel zijn, zorgt dat ervoor dat het kind later ook stabiel kan leven. Dat de mama reageert op wat het kind doet. Bv als ze zo weent dan wilt ze dit of dat. Maar vanaf dat jaar is het wel belangrijk dat de omgeving zo wat kan uitgebreid worden. Het is wel mooi die eerste duizend dagen dat de moeder en het kind elkaar kunnen ontdekken en dat het kind niet van crisisopvang naar crisisopvang moet. Het is echt belangrijk dat uw omgeving zo stabiel mogelijk blijft de eerste duizend dagen.

En vanaf je drie jaar dan niet meer?

Ja dat heeft te maken sowieso ook met de schoolleeftijd in België. Maar het is ook belangrijk dat de kinderen de wereld buiten de muren leren kennen. De overgang is sowieso heel moeilijk. Ja die kinderen waren constant één op één met hun mama in een kleine ruimte. Ze hebben heel weinig prikkels gekregen, heel weinig verandering gekend, een heel strakke structuur... Ja kindjes die naar hier komen, in het begin eten die niet, die slapen niet, ze wenen heel veel, ze hebben heel hard die één op één nodig. Ja dan moeten ze eigenlijk weer stapje per stapje het vertrouwen met hun begeleider kunnen opbouwen, dat ze stilletjes kunnen wennen. Dat heeft wel tijd nodig.

Hoe komt het dat dat in onze buurlanden zo verschilt?

Ja geen idee, da's raar dat er zoveel verschil tussen zit. Ik weet ook niet goed wat het beste zou zijn. Ik denk een tussenoplossing, dat ze vanaf hun twee jaar ook de wereld buiten de gevangenis leren kennen. Dat ze alles leren kennen: geluiden, dieren, ervaring opdoen, ma 't zou mooi zijn mochten ze een dag in de week nog bij hun mama mogen blijven slapen. Nu is het tot dan volledig en dan plots niets meer en ja die overgang is wel echt super heftig.

En hoe is dat voor de moeders?

Ook super heftig. We proberen wel bezoekmomentjes met hun kind te plannen en videobelgesprekken te organiseren. We proberen de mama's zoveel mogelijk op de hoogte te houden van de ontwikkeling, via foto's en het heen-en-weer boekje, maar ja het is heftig. Altijd je kind één op één bij jou hebben en dan plots niets meer.

Waarom zetten ze dan niet direct vanaf de geboorte het kind bij een pleeggezin?

Ja, dat is voor moeder-kindband gewoon super belangrijk om wel samen te blijven. Vanuit de gevangenis schatten ze eerst ook in of de moeder wel *oké genoeg* is om die moederrol aan te gaan en als ze daar vertrouwen in hebben dan houden ze het kindje daar. We hebben wel al gehad dat de straf bv iets te maken heeft met kinderen of als we de moeder echt niet als bekwaam genoeg zien, ja dan gaat het kindje naar een pleeggezin. Maar die kinderen volgen wij dan niet meer op, dat doet pleegzorg. Dan gaat het kindje die eerste hechting met dat pleeggezin aan en niet met de mama. De mama blijft normaal wel in beeld en in het leven van het kind, maar dat is een andere band.

Ik had ook gehoord over het jongetje Arjen, u was zijn psycholoog?

Ja, Arjen, hij was in het begin heel angstig. Hij had geen ervaring en kende niet veel prikkels. Het is echt belangrijk dat het goed verwoord wordt. Ik heb als zijn psycholoog hem vooral op kindermaat uitleg gegeven. Het is belangrijk dat je die kindjes vooral veel structuur meegeeft, het brengt een stuk rust bij die kinderen, zodat alles voorspelbaar is. Maar Arjen die wilde in begin ook niet eten, niet slapen. In begin hebben de begeleiders daar echt uren moeten bij zitten om hem in slaap te krijgen, heel de tijd over zijn hoofdje wrijven, hem de hele tijd geruststellen. Hij wilde enkel zijn melk en van eten echt niks. Da was altijd een mini stukje, stapje per stapje en dan is het wel vooruitgegaan. Tonen dat jij dat ook eet of andere kindjes iets ook doen en ja zo is dat dan wel vooruitgegaan. Vanaf dat hij wat vooruitgang had, is dat wel in een enorme sprong vooruitgegaan.

Blijft een kind die stempel dragen?

Het zijn sowieso kinderen die hun rugzakje hebben. Ze hebben hun eigen moeilijkheden en kwetsbaarheden, maar ik denk wel dat met de goede ondersteuning en begeleiding hen juist sterker kan maken. Het is hen maar overkomen en ze zijn hebben het maar overleefd, maar sws blijven ze wel met triggers zitten.

Wat is typisch aan de sprong?

Ik denk ambulances of politie geluiden, die prikkels zijn ze niet gewoon, da's echt heel luid voor hen. Ja en het alleen slapen is ook heel moeilijk, ze zijn het gewoon om met mama samen te slapen en dan plots moeten ze alleen slapen. De begeleiders slapen er in begin vaak bij, omdat het voor een kind van drie echt een enorm groot verschil is.

Hoe zou het er in een ideale wereld volgens jou uitzien?

Het eerste jaar zoveel mogelijk bij de mama laten zijn, maar vanaf dan wel afbouwen en het kind de wereld laten ontdekken.

En kijken ze naar het belang van de mama of het kind?

Het kind sowieso, maar dat hangt ook wel samen. Een kind dat enthousiast is en een goede ontwikkeling heeft, ja da's een grote voldoening voor de mama, maar dat sociale contact is wel super belangrijk.

Hoe ziet zo een moeder-kindafdeling eruit?

Iets grotere cellen, Ze liggen meestal met twee mama's op een cel en twee kindjes, ja da's ni zo gemakkelijk als het ene kind een woedebui heeft en het andere wil slapen. Overdag kunnen ze als ze werk hebben hun kindje ergens afzetten waar een medegedetineerde dan op het kindje past en daar is natuurlijk wel speelgoed enzo. Ze mogen ook overdag een keertje naar de tuin.

En hoe ziet het er hier uit?

Ja, we proberen het wel huiselijk te maken. Zo gezellig mogelijk. Elk leefgroepje heeft een eigen living, een badkamertje, een keukentje.

Hoe zit dat als een kindje weggaat uit de groep?

Ja we willen zo weinig mogelijk extra breuken geven daarmee dat ze in drie verschillende groepen zitten, maar ja als er een kindje vertrekt begeleiden we de andere kindjes ook. We zeggen al vroeg genoeg waar en wanneer enzo. We schrijven alles in een boekje met foto's, waar ze hun hoogtepunten opschrijven. Er is dan ook een afscheidsfeestje.

En weet u hoe dat in de gevangenis gebeurt?

Daar worden de andere kindjes er niet echt bij betrokken.

Wat is een verhaal dat u nog lang zal bijblijven?

Ja bij de kindjes van de gevangenis is inderdaad het verhaal van Arjen heel mooi, echt een mooie overgang. Ook een pleeggezin dat heel bewust heel veel bezig is met Arjen en heel veel tijd hebben geïnvesteerd in hem. Er was ook eens een kindje die heel angstig was voor honden en wij hebben nu ook een hond hier en we proberen dan een kindje ook met kleine stapjes er toch aan te laten wennen. We hebben toen ook advies van iemand anders gevraagd van hoe we dat

het beste aanpakken. Eigenlijk was dat ook een heel mooie evolutie, maar ja vooral bij Arjen. Er was veel twijfel van gaat dat lukken of niet want ja hij is zo angstig, maar doordat dat gezin er zoveel in heeft geïnvesteerd en de mama hem een goede basis heeft kunnen meegeven, is dat heel mooi uitgedraaid.

Wat denkt u van detentiehuizen voor moeders en kinderen?

Ja ik denk dat dat heel goed zou zijn. Dat het kind die gedeelde zorg kan hebben, dat het een keer naar buiten kan, keertje gewoon gemakkelijker stad in gaan, dat het wat meer huiselijk is en niet zo maar een gevangenis. Ja dat zou wel heel goed zijn. Het belangrijkste is dat een kind na zijn eerste levensjaar zoveel mogelijk ervaringen opdoet en prikkels voelt, maar dat zou allemaal in een detentiehuis vlotter kunnen verlopen.

Ook voor vaders of enkel moeders?

Ja, het zijn nu de Belgische regels dat alleen moeders hun kind mogen bijhouden in de gevangenis. Ik denk dat dat uit de traditie kwam dat moeders vooral de zorg opnamen. Ik zou het normaal vinden mocht een vader dat ook willen, zo een vader-kind-detentiehuis lijkt mij wel goed daarvoor.

9.4. Transcriptie Manu Pintelon

Kan u eens uitleggen wat De Huizen juist is?

De huizen is een vzw opgericht in 2012 en pleiten eigenlijk voor een nieuwe vorm van detentie. We komen met een nieuw concept van detentie, detentiehuisen. Het nieuwe concept detentiehuisen zijn kleinschaliger, gedifferentieerd op maat en in de buurt verankerd. De nieuwe detentievorm heeft een link met de maatschappij en dat vinden wij heel belangrijk. Hoe het er nu aan toe gaat is, mensen komen binnen in de gevangenis en alle contacten met de buitenwereld worden met een haagschaar doorgeknipt. Alle sociale banden, contacten en de voeling met de maatschappij worden eigenlijk doorgeknipt. Op onze nieuwe manier proberen we eigenlijk dat een detentiehuis juist wel contact heeft met de maatschappij. Ten alle tijden willen we dat gedetineerden in contact blijven met de buitenwereld, de plek waar ze ook terug naartoe moeten na hun straf.

Dat is dus vooral het concept. Onze vzw is dus opgericht in 2012 als antwoord op het feit dat ze nieuwe gevangenissen begonnen te bouwen. De nieuwe gevangenissen zagen er eigenlijk identiek uit als gevangenissen uit de 18e eeuw. Bijvoorbeeld, Beveren is gebouwd in 2014, eigenlijk vanuit dat bouwplan zijn wij toen gestart met ons idee. Moeten we niet eens gaan nadenken over detentie van de 21e eeuw. Onze vzw probeert dus nu in de vorm van detentiehuisen dat te realiseren. We pleiten bijvoorbeeld constant op politiek niveau, maar ook op burgerlijk niveau. We proberen een draagvlak te bieden lezingen te geven.

U bent dus coördinator?

Ja.

Zit u er al sinds het begin bij?

Nee, ik ben eigenlijk pas in 2017 toegetreden. In 2019 hebben we een groot project binnengehaald op Europees niveau. We hebben toen veel geld binnengehaald en daardoor ben ik werknemer kunnen worden. Boven mij staat natuurlijk wel de Raad van Bestuur enzo nog die nog altijd de echte beslissingen maken.

Kan u eens het verloop sinds 2012 beschrijven?

Dat is eigenlijk heel interessant. 2012 en 2017 is echt een immens verschil, het zijn bijna twee uiterste op een schaal. Het is begonnen met de gevangenisdirecteur Hans Claus die als het ware met dit idee is wakker geworden, het klinkt heel idyllisch. Hij had gedroomd dat hij buiten op een terrasje wat papieren aan het regelen was en dat er binnen in dat huisje een gedetineerde aan het koken was. Ze woonden dus eigenlijk samen in een huis. Het was ook de periode dat ze aan het nadenken over een nieuwe detentievorm, we zijn zo heel snel op het 'huiselijke' gekomen. In de basiswet staat nu ook afgeklopt dat in principe alles tijdens een detentie heel huiselijk moet voelen, maar dat is dus jammer genoeg niet het geval. Ze proberen nu met de samenleving naar de gevangenis te gaan, maar dat lukt niet goed. Wij proberen het omgekeerde te doen, met de gevangenis naar de samenleving gaan. Op die manier willen we proberen om gedetineerden gemakkelijker een iets normaal leven te bieden.

Wat is dan een ideale plaats volgens u voor een detentiehuis?

Ja, eig kan een detentiehuis er heel verschillend uitzien en hangt het af van welke groep er zich in bevind. Even goed kan da zijn zoals in Frankrijk, bv mensen die ondertussen opleiding boer volgen en die wonen op den buiten, ma even goed echt midden in 't stad. In de ideale wereld wonen ze in't midden van de stad, maar hangt natuurlijk ook af van wat de noden zijn.

En wat is dan nog de straf voor een gedetineerde?

Er is nu een redeneringsfout, we denken dat de straf is om mensen te beroven van de samenleving, maar de straf is mensen beroven van hun vrijheid. Iemand van zijn vrijheid beroven is ook in een detentiehuis nog steeds een grote straf. Iemand wordt uit zijn natuurlijke habitat genomen en opgesloten in een huis, waar hij nog altijd 24/7 wordt gemonitord en gecontroleerd. Hij kan niet doen wat hij wil, zelfs niet eten wat hij wil. Het is nooit de bedoeling om mensen te beroven van de samenleving, we moeten wel de samenleving beschermen, dat is één van de hoofdfuncties van de straf. We kunnen ons afvragen of we dat wel doen in het huidige systeem, we sluiten ze nu wel op. Maar 95% komt daarna wel terug buiten en dan is de vraag of dat op lange termijn, wel een goede bescherming is dan voor de samenleving.

Momenteel zijn er wel al transitiehuizen in België, wat is het grote verschil tussen een transitiehuis en een detentiehuis?

Er waren er twee, maar ondertussen nog maar eentje, de tweede is gesloten. In principe zijn we in 2019 gestart met transitiehuizen. Onze voormalige minister van Justitie Koen Geens heeft dat in het leven gebracht. Ook door te kijken naar Nederland, want daar bestaan er al wat. Dus wat is nu een transitiehuis, zoals de naam het zelf eigenlijk zegt, een module die tussen de vrijheidsstraf en de samenleving staat. De transitiehuizen hebben max capaciteit van 17 mensen per huis. Als we naar Mechelen kijken is dat echt een huis in het verlengde van de winkelstraat dus echt in't stad, wat dat heel mooi voorbeeld is ook als detentiehuis. In principe zien we detentiehuizen als overkoepelend begrip, maar transitiehuizen zijn echt om mensen klaar te stomen voor de vrijheid en het grote verschil is ook: transitiehuizen worden privaat uitgebouwd. Dus eigenlijk aan de hand van een enveloppefinanciering dat een private organisatie zich intekent bij de overheid en dus jaarlijks 900.000 euro krijgen om die transitiehuizen uit te bouwen. Dat kunnen dus vzw zijn of winstgevende organisaties, op dit moment is dat 24 securitas die die in Mechelen uitbaten en die had er dus ook één in Wallonië, ma die is ondertussen gesloten, afgelopen zomer, ze hebben naar brede publiek gecommuniceerd dat die organisatie in Wallonië geen transitiehuizen willen openen.

En wat is de reden?

Wel, 't is echt uit de organisatie, niet vanuit de overheid. Ik denk dat de taalbarrière er wel mee te maken heeft, want ze zijn ook een samenwerking met Nederland. We hebben ook wel gehoord dat er vorige zomer een incident is gebeurd dus dat zal ook wel meespelen. Het was een heel moeilijke opstart, een lokaal tegenwind van't bestuur en ja het is moeilijk gebleven dus ik denk dat da ook wel meespeelde.

Ik las ook dat jullie ermee bezig zijn voor moeder-kinddetentiehuizen? Hoe ver staat dat?

Wel 't is wij als Vzw De Huizen die daarvoor pleiten en niet de overheid. We proberen als vzw ons idee en ons plan zo tastbaar mogelijk te maken voor de minister van justitie en dat doen we door specifieke doelgroepen te belichten en daar de focus op te leggen. We gaan kijken wat

zijn de noden en we zijn gestart met de jongeren omdat dit een eerste doelgroep was, waarvan we dachten ja die jonge gastjes tussen de 18 en 25 jaar. Ze zijn kei kwetsbaar nog en ze worden wel volwassen geacht, ma eigenlijk zijn ze nog volop in ontwikkeling. Er zijn helaas heel veel jonge kerels die tussen die leeftijd worden binnengebracht, maar ze zijn nog heel kneedbaar dus 't is heel belangrijk dat we daar al een goeie detentievorm kunnen aanbieden. De tweede doelgroep waren dus moeders. Dus de situatie in België is dat moeders met kinderen tot drie jaar hun baby bij hen in de gevangenis kunnen hebben, maar we dachten ja voor beide gevallen zowel moeder als voor kind is dat toch geen super aangename situatie en ook geen goede plek om de ontwikkeling van een kind te stimuleren. Het is dus zowel voor moeders als voor kind iets dat een betere oplossing biedt, natuurlijk het lost niet alles op en is nog steeds niet perfect, want het is nog steeds vrijheidsberovend, maar als je nadenkt over de drempel om op bezoek te komen voor kinderen in het algemeen of kinderen een connectie laten hebben met de samenleving als de mama in de gevangenis zit, ja dan leek ons dit echt wel iets dat prioriteit moet zijn. We zijn dus volop beginnen te pleiten op politiek vlak en op academisch vlak, vooral kabinet van justitie maar ook parlementariërs die beslissen over deze dingen. We hebben geluk dat sinds 2012 Vzw De Huizen heel goede connecties heeft. Sinds 2012 toen we zijn beginnen nadenken over het concept zaten er toen mee mensen rond de tafels die nu mee aan de knopjes zitten, zoals Van Quickenborne, die zat toen ook mee in die werkgroep en het was toen niet zo zeer omdat die er volledig achter stond, maar meer op vraag.

En hoe denken de andere partijen over detentiehuisen?

Ja we proberen nu wel in andere partijen betrokken te zijn en dat is nu ook wel het geval. We hebben met alle partijen een goed contact. Alle politieke partijen op federaal niveau zijn min of meer voorstander van detentiehuisen. In 2012, was het toen enorme tegenwind omdat het een gevangenisdirecteur was die ermee naar voor kwam en ja daar kwam heel veel kritiek op. Ze probeerde dat van tafel te vegen. De jaren daarop zijn we vooral beginnen focussen op draagvlak bij de burger. En ja als je uitlegt hoe de huidige situatie is, beginnen mensen er wel voor open te staan en het te begrijpen en zo zijn we gaan opbouwen tot politiek niveau, en dat begon in 2017. Er was in het parlement al eens een resolutie ingediend voor detentiehuisen, dat werd toen van tafel geveegd, dat was klein, maar dat was voor ons toch iets tastbaars en dan sinds 2017 is dat politiek beginnen groeien, zoals een minister van justitie toen Koen Geens die dan die transitiehuisen beslist. En dan nu Van Quickenborne die door het regeerakkoord, waar wij dus die detentiehuisen hebben in gekregen, om dat toe te passen. Hij is verplicht om het als minister nu uit te voeren.

En hoe ver staat het nu?

Naar het einde toe van 2020 kwam het nieuws dat hij 720 plaatsen in detentiehuisen wou voorzien. Dat was voor ons enorm positief nieuws, hij wilde 720 plaatsen creëren in detentiehuisen. Dan de maanden daarna was het voor ons duidelijk dat dat allereerst voor een doelgroep is die vandaag niet in de gevangenis zit, mensen met een korte straf. De wet is nu wel geïmplementeerd en die ligt al sinds 2005 op tafel, maar nu pas wordt die geïmplementeerd en in voeren gebracht. Het is nu voor de specifieke doelgroep van mensen met een straf onder de drie jaar die in die detentiehuisen zouden komen. Het is iets minder goed nieuws, want da's een heel diverse groep en nu beginnen we ook te merken dat de detentiehuisen nog groter moeten zijn als we aan die 720 plaatsen willen komen, het is niet evident, ze spreken over detentiehuisen van 60 mensen. Het is door ons op de politieke agenda gebracht, maar we

voelen dat het er geleidelijk aan anders begint uit te zien dan dat wij voor ogen hebben en dat wringt wel een beetje.

Hoe zou zo een moeder-kindhuis er juist uitzien?

Ja, ik wil nog even zeggen dat die detentiehuisen verschillen met transitiehuisen aangezien zij wel door de overheid worden uitgebaat, die twee liggen dus wel naast elkaar. Maar hoe die huisen dus specifiek voor ouders met kinderen er zou uitzien.

Het kan dus ook een vader zijn ipv een moeder?

Ja voor ons als doelgroep, we hebben er lang over gediscussieerd, we hebben met een hele grote werkgroep daarover samen gezeten. Het was een heikel punt, want in de wet staat dat enkel moeders in detentie hun kinderen tot drie jaar mogen hebben. Wij vonden in die werkgroep dat vaders daar ook recht op hebben, soms laat de situatie het ook niet toe dat er een moeder is. We hebben het daarom algemener en breder getrokken en gezegd dat we pleiten voor ouders in detentiehuisen, dus het zijn detentiehuisen waar kinderen niet aanwezig zijn, maar waar er wel specifiek wordt gewerkt rond ouderschap en er veel meer wordt georganiseerd ivm kinderbezoek en het zou dan ook mogelijk moeten zijn dat de kinderen kunnen komen slapen. Als we kijken in het buitenland zijn er wel wat voorbeelden, bv in Denemarken of Noorwegen, zijn er zo van die appartementsblokken, ja dat klinkt heel absurd voor ons, maar waar kinderen ook drie, vier dagen per week verblijven bij de ouders of er is zelfs een geval waarbij de kinderen heel de straf lang bij de vader of moeder zit. Of een ander voorbeeld is in Spanje: de *ouderunit*. Waar zowel de mama als de papa gedetineerd is, dat is natuurlijk een uitzonderlijke situatie, maar het kind kan daar zowel bij de papa als mama verblijven, wat natuurlijk mega goed is om die band te behouden.

We pleiten in het algemeen voor extra aandacht voor ouders in detentie, maar nu politiek zijn we wel bezig voor moeders-kind-huisen.

Is dat omdat de moederrol in ons systeem nog steeds als belangrijker wordt gezien?

Ja, dat denk ik wel. Ook borstvoedingsgewijs en alles bij de geboorte. Het is natuurlijk ook wel zo dat naar zorg toe de moeders de eerste weken belangrijker zijn en ik vermoed dat daardoor die gevangeniswet ook zo is opgemaakt. Daarom pleiten we nu ook eerst om die moeders met kinderen in detentiehuisen op te sluiten omdat we weten dat die doelgroep ni de gevaarlijkste zijn, hun focus ligt op hun zorg voor hun kinderen, goed er moet wel bewaking zijn en voldoende controle en dat kan in detentiehuisen, maar we denken dat dat een goede eerste stap zou zijn, om bv die moeder-kindsectie in Brugge te verhuizen naar een detentiehuis.

En wanneer lijkt u dat mogelijk?

Het lijkt me in deze legislatuur, politiek gezien, niet mogelijk. Met de verkiezingen in 2024 hopen wij dat we dat op de politieke agenda kunnen krijgen. Ik zou richten naar minstens 2025, het ligt nog ver, maar politiek gezien is dat het meest realistische, onze minister van Justitie is momenteel zodanig hard aan het ploeteren met zijn kabinet om die eerste detentiehuisen voor jongeren met korte straffen te realiseren, dat we redelijk zeker zijn dat ze niet voor andere doelgroepen nu al detentiehuisen gaan beginnen opstarten. We verlangen wel naar die eerste realisaties en hopen dat we met de volgende verkiezingen de andere doelgroepen in de kijker kunnen zetten.

Als je er nu op terugkijkt was het niet slimmer om eerst in te zetten op die moeders?

Voor ons zeker wel. We hebben dat geprobeerd, maar tis jammerlijk verlopen. Wij zijn in 2019 en 2020 massaal gaan pleiten voor moeders in detentie en jongeren in detentie om die in detentiehuisen op te sluiten. En 't is ons gelukt om dat in het regeerakkoord te krijgen, want ik weet niet of je dat weet, maar in het document staat er 'voor doelgroepen zoals jongeren en ouders in detentie' dus dat is ons gelukt, zwart op wit. Door omstandigheden, wettelijk gezien en doordat die wet geïmplementeerd werd en omdat ze hun straffen effectief moeten uitzitten en omdat we met een immense overbevolking zitten dus geen plaats hebben voor die doelgroep, heeft de minister dan beslist 'oke laten we die detentiehuisen eerst oprichten voor die korte straffen' en daardoor is er nu geen plaats meer voor die moeders-kind-huisen. De eerste in Kortrijk is geopend in september 2022 in Kortrijk.

In een ideale wereld, hoe zien straffen er volgens u uit?

Ik denk gekoppeld aan de samenleving dus niet er weg van. Ik denk dat we moeten inzien als burger dat ook mensen die fouten maken en grote fouten, terecht op de blaren moeten zitten, maar dat we wel ten alle tijden dat inclusief moeten doen, dus in de samenleving en ni zo iets hebben van ergens langs de autostrade ergens afgelegen in een immens pand. Ik denk dus dat inclusie echt belangrijk is, da's een modern woord, maar toch we moeten daar naar toe gaan. Vanuit De Huizen pleiten wij ervoor om alle gevangenen om te bouwen in detentiehuisen, dat is wat er voor mij ook moet gebeuren. De term gevangenis is iets dat in de 18e eeuw ontstaan is en gebaseerd is op een oud mensbeeld, waar we nu niet meer in geloven. Toen bestond psychologie en sociologie nog niet en ondertussen weten we zoveel meer en weten we dat we sociale wezens zijn en dat we eigenlijk gedurende die vrijheidsstraf moeten hersteld worden in die sociale contacten en niet door isolatie. Een ideaal iets zou dus zijn waar er plaats is voor menselijk en sociaal contact.

Dus u vindt ook dat Dutroux in een detentiehuis mag zitten?

Ja, zeker, het zijn vragen die we altijd krijgen en we zijn echt niet naïef. In begin werden we zo afgeschilderd omdat we ons precies niet konden verantwoorden, maar op dit moment kunnen we duidelijk tonen ook in't buitenland zijn er al voorbeelden van hoogbeveiligde detentiehuisen, zoals in Noorwegen, waar mensen met een lange straf zitten. En da's in Noorwegen maar tien jaar, bij ons is dat 30+ of levenslang en echt waar ze in een mini gevangenis zitten. Ik zeg zelf niet graag het woord gevangenis, maar om het te verkopen zeggen we het wel zo. Het is echt een hoogbeveiligd detentiehuis, waar in mate van beveiliging, het echt heel beveiligd is. Het is ook hermetisch afgesloten van de samenleving, waar ze niet als ze zouden ontsnappen terug in de samenleving zouden zijn, maar waar ze wel gedurende die dertig jaar of hoe lang ze er ook zouden zitten, iets kunnen betekenen voor de samenleving en da's voor mij wat er nu in de huidige gevangenen ontbreekt. Je kan moeilijk aan herstel doen met zo een zware feiten, maar je kan het wel proberen en dat kan door bv gedurende uw straf iets terug te doen aan de samenleving, in de mate van het mogelijke kunnen ze zo toch een klein beetje herstellen.

Bijvoorbeeld als landbouwer?

Ja bijvoorbeeld, maar ook in Noorwegen maakte zij zo alles van kerstmisversiering, hondenhokken maken en dat wordt dan lokaal verkocht. Maar goed wij denken meer aan buurtonderzoeken, bv dat ze dan kunnen zien dit en dit is eigenlijk nodig in deze buurt/samenleving. Bv in Zelzate pleiten wij nu voor het behouden van het restaurant dat in

dat pand aanwezig zit en die gedetineerden die dus in een open detentiehuis zitten dus ze hebben een kleine straf, die zouden dan dat restaurant uitbaten en bv opdienen in dat restaurant.

Dus dat echt andere mensen er kunnen komen eten?

Inderdaad, het is iets dat een meerwaarde geeft aan de samenleving en het zorgt ervoor dat de gedetineerden ook meer een doel hebben. Mijn ideale scenario is dat: dus interactie en herstellen van sociale banden binnen de samenleving en twee, ten alle tijden iets terugdoen voor de samenleving omdat dat eigenlijk ook uw plicht is na wat er gebeurd is en ook voor hen is het heel aangenaam om een verantwoordelijkheidsgevoel te hebben. We weten dat het heel belangrijk is voor gedetineerden. Die combinatie zou een ideale scenario zijn.

Wat zijn nu de voorlopige toekomstplannen?

Dus in de nabije toekomst komen er transitiehuizen en detentiehuizen bij en wij hopen echt in een volgend legislatuur dat er werk wordt gemaakt van moeders in detentie. Vooral omdat zowel voor kind als de ouder zoveel positieve redenen heeft, echt ontelbaar veel redenen, maar het komt eigenlijk altijd terug op de drie pijlers: het feit dat het kleinschaliger is, differentieel is en op basis van noden een antwoord kan geven en het feit dat het verankerd is in de buurt. Kinderen kunnen overdag naar een crèche gaan, dat gebeurt nu ook wel, maar er zijn altijd andere instanties voor nodig.

En kan het kind dan ook als hij ouder dan drie is bij zijn mama blijven?

Ik denk dat dat wettelijk moet beslist worden, wij blijven er nu wel bij tot drie jaar, die duizend dagen, die uit de wetenschap aangetoond zijn als de hechtingsdagen. Misschien ook wel goed om ons daarop te houden, dat het kind sowieso wel terug kan naar een normale structuur. Ik zeg het, die detentiehuizen zullen wel nog altijd anders aanvoelen dan een gewoon huis. Maar dan kunnen kinderen gemakkelijker op bezoek gaan en de drempel om het detentiehuis te bezoeken is gewoon veel gemakkelijker. Dus voor een kind zou dat een wereld van een verschil zijn.

Maar ja, daar gaan we dus voor, we beginnen met detentiehuizen voor moeders met kinderen en op lange termijn willen we meer aandacht voor ouderschap in detentie in het algemeen.

In sommige Europese landen bestaat het dus wel al.

Ja, maar zelfs onze buurlanden, 't is echt heel divers. Heel raar dat het wettelijk anders ligt, want opvoeden is overal hetzelfde. We proberen nu echt daarom die psychologie daarrond te vergaren en dat op federaal niveau te verspreiden.

En wat als NV-A de meeste stemmen haalt in 2024?

In principe, om open kaart te spelen, zijn ze op elk niveau voorstander van detentiehuizen. Zelfs Vlaams-Belang, dus er zijn gesprekken en mails geweest in 't verleden en in 2019 zaten we in 3/4e van politieke partijen in België in hun partijprogramma, wat wel aantoont dat er politiek draagvlak is. Maar voetnoot: wanneer het lokaal komt en geïmplementeerd moet worden, zijn die rechtse partijen wel het moeilijkste, ze spelen vanuit de oppositie dan wel een politiek spel. Het is meestal een extreem-rechtse politieke partij die er dan staat met een spandoek 'nee tegen detentiehuizen' en het zo wat politiek uitspeelt, terwijl op federaal niveau er wel een draagvlak is.

Wat is dan het grootste argument van de samenleving?

Ja, schrik een beetje, alhoewel het niet de gevaarlijkste doelgroep is. Vanuit schrik langs één kant, maar langs de andere kant heel concrete problemen. Bijvoorbeeld mobiliteit of bv: 'als die alle 60 dan vrijkomen gaan ze dan in de buurt blijven wonen of trekken ze terug naar vanwaar ze komen?' Ja zo een bezorgdheden of bv als er ontsnapping is, dan zijn wij hier wel, dus ja je snapt het wel die bezorgdheden. Het is meestal heel lokaal gekleurd, bv in Zelzate heeft Justitie nu een gebouw gekocht, en da's eigenlijk een heel mooie zaal, waar alle feesten worden georganiseerd dus ja je snapt natuurlijk wel dat er daar tegenwind van komt, ma ja het zijn keuzes die ze moeten maken. Het is altijd wel iemand zijn overbuur of voor iemand wel een probleem.

Hoeveel geld gaat er naar zo één detentiehuis?

Ik denk dat ze in totaal 92 miljoen euro begroot hadden voor 15 detentiehuizen. Het is wel ook wat vroeg om dat al te zeggen, want het hangt heel hard af van welk pand en hoeveel gedetineerde er kunnen zitten. Bv nu in Ninove zitten er 24, 't is redelijk instapklaar, en ja da's natuurlijk een ander verhaal dan een nieuwbouwpand. Binnenkort willen ze ook gaan kijken naar woonunits - da's een schone naam voor containers - maar dat varieert echt dus we kunnen nog niet echt zeggen hoeveel geld er naar zo één huis gaat.

9.5. Transcriptie Els Van Herck

In het huidige regeerakkoord staat dat er wordt ingezet op detentiehuisen voor jongeren met korte straffen en voor moeders, dat klopt?

Wel, ik denk dat u het regeerakkoord niet volledig juist interpreteert. Daar staan inderdaad kleinschalige detentieprojecten in, zoals bijvoorbeeld voor jongeren of gedetineerde moeders. Maar wij gaan die kleinschalige detentiehuisen in eerste instantie gebruiken voor de uitvoering van de korte straffen, dus de straffen onder de drie jaar.

En hoe moet ik het dan juist interpreteren voor die gedetineerde moeders?

Ja, wij beginnen eerst met de doelgroep voor de jongeren met een straf onder de drie jaar, maar uiteraard kunnen daar ook gedetineerde moeders bij zijn. Maar die specifieke doelgroepen daar gaan we pas op inzetten na de uitvoering van de korte straffen. We hebben dus de jongeren tussen 18 en 25 op dit moment waar we net mee zijn gestart. Maar die gedetineerde moeders dat zal voor een tweede fase zijn.

Wanneer gokken jullie dat die tweede fase zal worden ingezet?

Daar is nog geen zicht op.

Gaat het dan ook over de moeders en kinderen van de moeder-kindafdeling?

Nee, daar zijn we eigenlijk nog niet mee bezig, dat is nog niet in uitvoering om die in detentiehuisen te zetten.

En wat denken jullie ervan om die afdeling naar een detentiehuis te brengen?

Op termijn gaat dat zeker bekeken worden, maar dat is momenteel nog niet aan de orde. Dat is pas voor een tweede fase.

Maar dat gaat nog heel lang duren?

Heel lang zou ik niet zeggen, maar dat is alleszins nog niet voor deze legislatuur. We zullen sowieso moeten wachten tot de volgende legislatuur. Het hangt eigenlijk af van het volgende regeerakkoord. Tenzij er inderdaad ergens zich nog een locatie aanbiedt die daar geschikt voor is. Maar wij zoeken nu in eerste instantie naar huizen voor de korte straffen.

En vinden jullie die moeders en vooral hun kinderen dan niet belangrijker dan die jongeren met korte straffen?

Ja, soms moet je ook keuzes maken. Er is tot nu toe nog nooit een regering geweest die de detentiehuisen voor mensen met korte straffen heeft uitgevoerd en wij hebben dat nu wel al gedaan, want in eerste instantie willen we dat alles juist ondergebracht wordt. Ik het wel met u eens dat een detentiehuis eerder geschikt is om een moeder kind onder te brengen dan in een klassieke gevangenis, maar nu in de eerste fase wordt er gekeken naar die jongeren met een korte straf. Het gaat dus normaal gezien niet meer voor dit legislatuur zijn, buiten als er zich een mogelijkheid aanbiedt, maar dat is uitzonderlijk.

9.6. Foto's moeder-kindafdeling Brugge

Ik maak hier graag nog een collage van de overige foto's die niet gebruikt werden in mijn artikel. Het geeft nog een beter beeld van de moeder-kindafdeling in Brugge.

Foto's: Wouter Van Vooren

9.7. FeedPulse - Feedback helpdesk

Checkpoint 1 28-09-2022

Margot Devloo 5 months ago

De eerste helpdesk ging goed en heeft me al een heel stuk verder geholpen. Ik neem mee dat ik mijn onderwerp nog meer moet afbakenen en de komende week moet beslissen op wat ik mijn focus ga leggen. Ook kreeg ik mee dat mijn onderwerp haalbaar kan zijn omdat ik er vroeg bij ben. De komende maand is het belangrijk dat ik zoveel mogelijk relevante mensen probeer te contacteren.

Ria Goris (Teacher) 5 months ago

succes bij het zoeken naar de geschikte gesprekspartner voor dit thema!

Checkpoint 2 08-11-2022

Margot Devloo 4 months ago

Ik was niet super goed voorbereid voor de helpdesk, maar heb toch zinvolle vragen kunnen stellen en antwoorden gekregen. Mijn invalshoek ligt nu vast. Deze week ga ik me bezighouden met interviewees te contacteren. Ook de vragenlijst voor de interviewees heb ik wat kunnen overlopen en goede feedback op gekregen. Ook de vragenlijst wil ik eind deze week af hebben. Daarnaast heb ik wat meer duidelijkheid gekregen over mijn formatstudie die ik ook tegen eind deze week volledig af wil zien. Het is belangrijk dat ik tegen volgende helpdesk: weet wie ik ga interviewen en wat ik hen allemaal ga vragen en dat mijn formatstudie af is. Zo zal ik volgende helpdesk zeker wél goed voorbereid zijn!

Ria Goris (Teacher) 4 months ago

Goed plan, Margot!

Checkpoint 3 14-12-2022

 No feedback submitted.

Checkpoint 4 13-02-2023

Margot Devloo 12 days ago

Goede helpdesk! Wat ik meeneem: artikel laten starten met getuigenis en op die manier de lezer vastgrijpen. Ook dat ik toch nog wat extra moeite moet steken in de geschikte foto's te vinden, pas als dat echt niet gaat, gaan kijken of illustraties een optie zijn. En vooral dat ik zeker wel voor drie à vier pagina's mag gaan. Nog een paar interviews en dan heb ik alle info om aan mijn artikel te beginnen!

Ria Goris (Teacher) 11 days ago

Geloof erin, Margot! Zoektocht naar getuigenissen niet opgeven. Laat de lezer meeleven met dat jongetje: komt hij goed terecht of niet?

Checkpoint 5 22-02-2023

Margot Devloo a minute ago

Mijn laatste vraagjes werden beantwoord. De laatste rechte lijn richting deadline ap!